

Universitat Rovira i Virgili

Facultat de Ciències de l'educació i Psicologia
Tarragona

ENSENYAMENT DE MESTRES
GRAU D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

TREBALL DE FI DE GRAU

**Didàctica del Ball de Bastons a l'Educació
Primària**

Nom i cognoms: Joan Macias Bonet

Tutora de la facultat: Esmeralda Oliver Hervás

Salou, 30 de maig de 2021

Resum

Aquesta investigació pretén estudiar la viabilitat de confeccionar i implementar una unitat didàctica de Ball de Bastons en un curs de 5è de primària d'una escola de Salou. Per fer-ho, s'estudiarà quina diferència hi ha entre ball i dansa i la situació de la mateixa en l'àmbit educatiu, així com dels beneficis que pot aportar a l'etapa de la infància. De la mateixa forma i cercant en detall, es presentarà què és el Ball de Bastons i el context que l'envolta, així com diferents propostes pedagògiques que s'han dut a terme a Catalunya en els darrers anys per apropar-lo a les noves generacions. Seguidament, s'analitzarà com s'ha treballat la dansa a l'escola en qüestió, a través d'entrevistes a docents del centre i qüestionaris a l'alumnat del mateix nivell. Un cop estudiades les respostes i detectant la necessitat, proposada per les mateixes tutores entrevistades, d'una persona especialitzada en dansa en els centres, quedarà justificada la part pràctica d'aquesta investigació. Amb l'experiència obtinguda i seguint el marc normatiu i curricular proposat des del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, es confeccionarà una unitat didàctica que reculli les necessitats detectades i els passos a seguir per donar-hi resposta. El resultat d'aquest procés serà una línia de treball per implementar el Ball de Bastons a l'escola de Salou, però amb la possibilitat d'aprofitar aquesta investigació per fer futures propostes pedagògiques que abastin altres nivells de primària, així com altres zones geogràfiques de Catalunya.

Resumen

Esta investigación pretende estudiar la viabilidad de confeccionar e implementar una unidad didáctica de Baile de Bastones en un curso de 5.º de primaria de una escuela de Salou. Para hacerlo, se estudiará qué diferencia hay entre baile y danza y la situación de la misma en el ámbito educativo, así como de los beneficios que puede aportar en la etapa de la infancia. De la misma forma y buscando en detalle, se presentará qué es el *Ball de Bastons* y el contexto que lo rodea, así como diferentes propuestas pedagógicas que se han llevado a cabo en Catalunya en los últimos años para acercarlo a las nuevas generaciones. Seguidamente, se analizará como se ha trabajado la danza en la escuela en cuestión, a través de entrevistas a docentes del centro y cuestionarios al

alumnado del mismo nivel. Una vez estudiadas las respuestas y detectando la necesidad, propuesta por las mismas tutoras entrevistadas, de una persona especializada en danza en los centros, quedará justificada la parte práctica de esta investigación. Con la experiencia obtenida y siguiendo el marco normativo y curricular propuesto desde el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, se confeccionará una unidad didáctica que recoja las necesidades detectadas y los pasos a seguir para dar respuesta. El resultado de este proceso será una línea de trabajo para implementar el *Ball de Bastons* en la escuela de Salou, pero con la posibilidad de aprovechar esta investigación para hacer futuras propuestas pedagógicas que alcancen otros niveles de primaria, así como otras zonas geográficas de Catalunya.

Abstract

This research aims to study the feasibility of compiling and implementing a *Ball de Bastons* didactic unit in a 5th-primary course of a Salou school. To do so, he will consider what difference there is between dance and dance and the situation of dance in the educational field, as well as the benefits it can bring to the childhood stage. Similarly, looking in detail, it will be presented what is the *Ball de Bastons* and the surrounding context, as well as various pedagogical proposals that have been made in Catalonia in recent years to bring it closer to the new generations. Then, he will be analyzed how the dance has been worked at the school in question, through interviews with teachers at the center and questionnaires at the same level. Once the answers are studied and the need, proposed by the same tutors interviewed, of a person specialising in dance at the centers, will be justified in the practical part of this investigation. With the experience gained and following the proposed regulatory and curricular framework from the Department of Education of the Generalitat of Catalonia, a didactic unit will be drawn up to meet the needs detected and the steps to be taken to respond to them. The result of this process will be a line of work to implement the Bastons Ball at the Salou School, but with the possibility of using this research to make future pedagogical proposals covering other levels of primary, as well as other geographical areas of Catalonia.

Índex de continguts

1. Introducció	6
2. Marc teòric	8
2.1. El Ball de Bastons	8
2.1.1. Definició i característiques	8
2.1.2. Història del Ball de Bastons: Primeres referències i evolució.....	9
2.1.3. Acompanyaments musicals	10
2.1.4. Els estils coreogràfics i el vestuari	13
2.2. El Ball de Bastons en l'àmbit educatiu	15
2.2.1. La dansa dins del Currículum de Primària	15
2.2.2. Aportacions de la dansa a la infància	19
2.2.2.1. Desenvolupament motriu.....	19
2.2.2.2. Desenvolupament emocional.....	19
2.2.2.3. Agent socialitzador	20
3. Marc metodològic	21
3.1. Supòsit de partida.....	21
3.2. Objectius.....	21
3.2.1. General	21
3.2.2. Específics.....	21
3.3. Disseny metodològic	22
3.3.1. La investigació educativa	22
3.3.2. Temporalització.....	23
3.4. Metodologia.....	23
3.5. Mostra.....	25
3.6. Instruments de recollida de dades.....	25
3.6.1 L'entrevista.....	26
3.6.2 El qüestionari.....	28

4. Resultats	29
4.1. Resultats de les entrevistes.....	29
4.1.1. Resultats de l'entrevista a la tutora de 5è A	29
4.1.2. Resultats de l'entrevista a la tutora de 5è B	32
4.2. Resultats del qüestionari	37
4.3. Anàlisi	43
4.4 Projecte educatiu	46
5. Conclusions	52
6. Bibliografia.....	55
7. Annexos	58
7.1. Respostes lliures dels qüestionaris	58
7.2. Unitat didàctica.....	60
7.2.1. Annexos de la unitat didàctica.....	101
7.2.1.1. Annex 1 de la unitat didàctica	101
7.2.1.2. Annex 2 de la unitat didàctica	102
7.2.1.3. Annex 3 de la unitat didàctica	103
7.2.1.4. Annex 4 de la unitat didàctica	104
7.2.1.5. Annex 5 de la unitat didàctica	106
7.2.1.6. Annex 6 de la unitat didàctica	108
7.2.1.7. Annex 7 de la unitat didàctica	109
7.2.1.8. Annex 8 de la unitat didàctica	110
7.2.1.9. Annex 9 de la unitat didàctica	110
7.2.1.10. Annex 10 de la unitat didàctica	126
7.2.1.11. Annex 11 de la unitat didàctica	128
7.2.1.12. Annex 12 de la unitat didàctica	130

1. Introducció

Què és la dansa tradicional i popular? Realment la treballem com caldria a l'escola? Aquestes són preguntes que fa temps em formulo i per aquest motiu em vaig proposar fer aquest treball. Des de fa anys estic vinculat al món de la música i la cultura tradicional i popular de Catalunya. El 2017 vaig ajudar a fundar i presidir una entitat del meu municipi que es diu Sal-i-Ou. Bestiari, Balls Tradicionals i Populars de Salou, per agrupar una part del seguici salouenc que més tard s'ha anat ampliant. Des d'aquesta entitat sempre s'ha treballat per potenciar molt la cultura tradicional i popular als centres educatius i és per això que es va fer un projecte per ensenyar la dansa tradicional salouenca a les escoles de Salou, el qual vaig redactar amb la col·laboració d'alguns membres de l'entitat. També el 2018 vaig entrar com a vocal de les comarques meridionals a la Coordinadora de Ball de Bastons de Catalunya. Formar part de la Coordinadora, em va permetre veure que la dansa tradicional i sobretot el Ball de Bastons, s'estava potenciant des dels centres educatius i que sovint no tenen un model o una línia metodològica de com fer-ho. Moltes vegades, els centres, demanen ajuda a les colles bastoneres de la seva població per ensenyar a ballar als infants, però moltes vegades les colles no tenen disponibilitat o no hi ha cap colla al municipi o alguna localitat propera.

La majoria de centres educatius quan no tenen ningú que els ensenyi a ballar un Ball de Bastons en moltes ocasions, agafen balls de colles sense tenir en compte la propietat intel·lectual de la colla i sense tenir en compte la forma de ballar característica de la zona. Amb aquest treball el que es pretén és marca un full de ruta perquè els docents que vulguin potenciar aquesta dansa ho puguin fer sense agafar balls d'altres colles, mantenint el seu estil propi de la zona i mantenir els trets identitaris de cada regió.

És per aquest motiu que em vaig plantejar ampliar aquest projecte de l'Associació Sal-i-Ou, per poder aprofundir en la matèria i que pugui ser un model a seguir en diferents centres de tota Catalunya però aquesta vegada en basar solament en el Ball de Bastons per poder aprofundir-lo.

L'objectiu del treball és fer valdre la dansa tradicional i en especial el Ball de Bastons i mostrar

que ballant danses tradicionals també es treballen competències i valors. Al llarg del procés es pretén assolir una sèrie d'objectius que es detallen a continuació:

- Donar evidència que al currículum d'educació primària no es treballa suficient la dansa tradicional.
- Donar recursos per treballar el Ball de Bastons a l'aula.
- Tenir un model de com ensenyar el Ball de Bastons per edats.

Aquest treball està estructurat en set apartats diferents. Primerament trobem la introducció, on s'explica la temàtica del treball, els objectius que es volen aconseguir, la justificació i la motivació per dur-lo a terme. En segon lloc, el marc teòric, on s'explica en profunditat el tema que es tracta en aquest treball, la importància d'aquest tema i com està reflectit en el currículum d'educació primària. Al tercer apartat es presenta el marc metodològic on es descriu del disseny metodològic, la metodologia emprada, la mostra de l'estudi, els instruments de recollida de dades i els objectius de l'estudi. En quart lloc, es mostra i s'interpreten els resultats obtinguts de la recollida de dades. En cinquè lloc, s'exposaran les conclusions del treball i es mostrarà si s'ha complert amb els objectius generals i específics. En sisè lloc, es podran consultar les referències bibliogràfiques que s'han utilitzat per fer aquest treball i finalment trobem el setè apartat que mostra tots els annexos.

2. Marc teòric

2.1. El Ball de Bastons

2.1.1. Definició i característiques

Abans d'entrar en la definició del Ball de Bastons s'ha de tenir clar la diferència entre ball i dansa, tot i que sovint són emprats com a sinònims. Segons l'article d'Anguela, Costa, Garrich, Palomar, Reixach i Soler (2005): “*La dansa d'arrel tradicional*”, al volum 6 de *Tradicionari*, l'enciclopèdia de la cultura popular de Catalunya ens exposa que el mot **dansa** ha tingut sempre una connotació més cultista a una expressió artística, associada a festes més cortesanes, jerarquitzades i protocol·làries.

En canvi el mot **ball** remet a la forma de moure el cos rítmicament al compàs d'una música més o menys elaborada i es considerava més popular, alegre i espontani.

Un altre autor que també parla sobre la diferència de ball i dansa és Flores al (2001), al seu article “*Les danses rituals del migjorn valencià. La restauració de les danses del Corpus i de carrer d'Alacant*” manifesta que en el camp etnomusical o del folklore musical anomenen **dansa** és aquella manifestació artística ballable que segueix un esquema coreogràfic, emmarcat entorn una festivitat amb una finalitat d'adoració, reverència o lloança, amb un nombre de balladors tancats i amb una indumentària concreta.

El *Ball* és aquella manifestació amb gèneres que originalment i majoritàriament han estat fins a finals del segle XX els balls populars dels nostres avantpassats, que els van aprendre de manera espontània, transmesos de pares a fills, i que es caracteritzen perquè els interpretaven amb roba de diari, on l'esquema és senzill i les mudances, i la llibertat interpretativa dels balladors són un tret característic.

Què és el Ball de Bastons?

Uns autors que parlen del Ball de Bastons són Vallverdú i Rovira i Ferrer (2005) al llibre “*Les Músiques del Ball de Bastons i el seu context*” defineixen el ball de bastons com una dansa on vuit o més persones dansen amb dos bastons a les mans mentre piquen al so d'una melodia.

Tal com diu Vilarrúbias (2014) al Llibre "El Ball de Bastons d'Igualada" explica que generalment era una dansa ballada per homes, amb un nombre parell, normalment vuit persones (encara que en alguns casos puntuals s'ampliaven amb grups de quatre per poder executar diferents passos, arribant als dotze o setze balladors). Els balladors porten a les mans dos bastons, que els fan sonar quan els colpegen amb els bastons dels altres mentre fan evolucions i salten al compàs d'una música.

La col·locació més utilitzada és de dues rengleres de quatre balladors, encarades l'una amb l'altra. Un dels balladors, porta una bandera que supleix un dels bastons de la mà, aquest també és qui governa el ball i indica quan s'acaba. La durada habitual de l'execució de la dansa és d'uns cinquanta segons incloent les melodies introductòries on els dansadors es mantenen en repòs, amb molt poca freqüència trobarem un ball que sobrepassi el minut i mig de durada.

2.1.2. Història del Ball de Bastons: Primeres referències i evolució

Segons Vallverdú i Rovira (2006) en el llibre "*El Ball de Bastons a les comarques de Tarragona.*" Hi ha diverses teories sobre l'origen del ball de bastons, la primera teoria segons la qual prové de danses o ritus neolítics d'invocació a la fertilitat de la terra. Aquesta teoria la sostenen alguns autors pel fet que en moltes danses els balladors piquen a terra.

La segona teoria que explica és que l'origen de la dansa seria de danses guerreres del món grecoromà tal com les danses pírriques. La teoria es basa que el vestuari habitual dels balladors predomina el blanc igual que la forma de vestir tradicional de Grècia i autors l'han comparat amb l'uniforme de gala de l'exèrcit d'aquest país on també porten faldellí, faixa i unes corretges per augmentar la tensió muscular del tors igual que ho poden fer els mocadors creuats al pit que porten diverses colles.

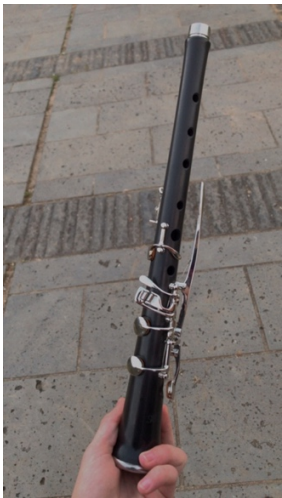
L'última teoria que parlen aquests autors és la qual el ball de bastons prové del ball d'espases el qual va ser vigent al Principat fins al segle XVIII i encara avui dia es pot veure en alguns indrets de la geografia ibèrica. És a partir del segle XVII - XVIII on trobem una proliferació de colles

bastoneres, fet que alguns autors ho relacionin amb la recessió del ball d'espases a conseqüència de les prohibicions d'aquesta dansa a causa de problemes d'ordre públic. Així, doncs, el metall les espases es van acabar substituint per la fusta dels bastons.

Segons Vallverdú i Rovira el 2006 en el llibre *"El Ball de Bastons a les comarques de Tarragona."* La primera documentació escrita que menciona el ball de bastons és el 1151 al casament de Ramon Berenguer IV i Peronella d'Aragó. Tot i que no hi ha cap descripció de la dansa. Pel que fa a la nostra demarcació de Tarragona, podem trobar referències a partir del segle XVI. Diferents autors situen Tortosa el 1557 encara que hi ha alguns que sostenen que serien colles foranies, el 1633 tenim a Tarragona i durant el segle XVII estan documentades les colles d'Ardenya, Bràfim, Alcover, Alió i Igualada. També hi ha colles al Vendrell el 1733, a l'Arboç el 1770, a Reus el 1792 i a Montblanc 1872.

2.1.3. Acompanyaments musicals

Per poder executar les danses és necessari que algú interpreti les músiques per mitjà d'algun instrument i els autors Vallverdú i Rovira (2005) al llibre *"Les Músiques del Ball de Bastons i el seu context"* mostren quins són els instruments més utilitzats en aquestes danses:

Instruments	
<p>La gralla</p> <p>Imatge 1: la gralla.</p>	<p>És un instrument de la família de vent-fusta de llengüeta doble i té forma cònica, fa uns 35 centímetres de llargada on hi ha nou forats: sis a la part superior i un a la part inferior que s'utilitzen per fer les diferents notes; els dos restants es troben a la campana que serveixen per a l'afinació de la nota més greu. Aquest instrument s'ha utilitzat històricament a la Catalunya Nova per als balls de bastons. Antigament era usual trobar un sol graller per als balls de bastons, però actualment la tendència va cap al grup de grallers.</p>

El flabiol

Imatge 2: el flabiol.

És un instrument de la família de vent-fusta i fa uns de vint o vint-i-cinc centímetres de llargada. El so s'hi produeix en migpartint-se en el bisell l'aire que hi envia el músic. L'interior és cilíndric, amb l'extrem inferior del tub obert.

La digitació es fa, generalment, amb una sola mà, normalment la mà esquerra i la mà dreta es reserva per a la percussió, ja que es diu que és la mà més àgil.

El violí

Imatge 3: el violí.

El violí és un instrument de corda fregada i és de la família dels cordòfons, el so es produeix quan freguen l'arquet a sobre de les quatre cordes que te l'instrument a sobre de la seva caixa de ressonància.

Aquest instrument ha acompanyat als balls de bastons durant molts segles.

L'acordiò

Imatge 4: l'acordiò.

És un instrument de vent que sona per la vibració que produeixen unes llengüetes lliures quan reben un flux d'aire procedent d'una manxa. Les notes s'originen quan el sonador pressiona uns botons situats a l'exterior. Si aquests botons produeixen dos sons depenent de la direcció en què s'acciona la manxa s'anomena acordió diatònic que és el més utilitzat en la música tradicional.

Les flautes dolces

Imatge 5: la flauta.

Aquí englobaríem diferents flautes les quals segueixen el mateix principi que el flabiol per emetre un so. Aquestes s'han utilitzat bastant per acompanyar als balls de bastons pel fet de ser un instrument fàcil de transportar i de fer-lo sonar.

La cornamusa

Imatge 6: la cornamusa.

La *Cornamusa*, *sac de gemecs*, *sac de les aspres*, *manxa borrega*, *botella* o *criatura verda* són alguns dels noms que s'ha donat a aquest instrument al territori català.

Es fa sonar de la mateixa manera que la resta de cornamuses del món, conegudes popularment com a gaites. Aquest instrument té un receptacle anomenat *bot* on s'acumula l'aire que produeix el sonador on van connectats quatre tubs sonors de forma cònica; tres s'anomenen *bordons*, que tenen la funció de pedal continu amb les notes do-2, sol-3, do-3; l'altre tub restant s'anomena *grall*, aquest té vuit forats (set al davant i un al darrere). El registre de l'instrument és d'una octava (do-4 a do-5) més una sensible inferior (si-3).

La dolçaina

Imatge 7: la dolçaina.

La presència d'aquest instrument el trobem reduït en les comarques meridionals de Catalunya i amb molt poca presència en el món bastoner. És un instrument similar a la gralla, de la família dels oboès amb unes dimensions reduïdes i una construcció cònica. El principi sonor és el mateix que el de la gralla tot i que la inxa (canya) i laparença exterior es diferent.

Taula 1. Instruments

2.1.4. Els estils coreogràfics i el vestuari

Hi ha diferents estils coreogràfics, els autors Vallverdú i Rovira (2006) al llibre *“El Ball de Bastons a les comarques de Tarragona”* parlen de la diversitat que hi ha dins del ball de bastons i més concretament a les comarques de Tarragona. I expliquen que si s'observen dues colles o més colles podem observar diferències i similituds, quan es troba un conjunt de semblances entre colla i colla podem parlar de família bastonera.

Els autors parlen de diferents famílies com són la de la Conca de Barberà que destaca coreogràficament per la picada anomenada **clos** que es tracta d'una consecució de tres cops que es donen per rematar els dos darrers compassos al final d'una frase musical, per fer-lo divideixen els balladors entre dreters i esquerrers, depenent dels moviments que executen en el clos. Aquesta família destaca també amb la seva absència de complements en el seu vestuari com els mocadors i els picarols. I són acompanyats en els seus balls d'aeròfons de bisell.

Una altra família que destaquen és la del priorat encara que avui en dia no queden balls de bastons en aquesta comarca, però sí referències que corroboren les característiques.

També hi ha moltes colles que no se'ls pot classificar en cap família concreta perquè no tenen un estil ben característic i es basen a executar balls d'altres comarques com és el cas dels esbarts de Reus. I un cas semblant seria el de Valls quant a la formació del repertori o a l'Aleixar.

A continuació està, Tarragona que per la seva peculiaritat i originalitat l'adscriuen a una família que solament té unes dimensions de Tarragona capital i no com a altres famílies que agrupen a diferents poblacions. Aquesta família destaca per la seva rapidesa en l'execució de passos i moviments i el paper de l'instrument idiòfon juga un paper molt important dins d'aquesta família, ja que la melodia correspon amb el ritme que marquen els bastons (una nota, un cop). El vestuari d'aquesta família es diferencia de les altres colles pels seus colors cridaners i la gran quantitat de cintes penjant dels braços i de sota dels genolls.

I l'última família que expliquen els autors és la del Baix Penedès la qual es basa aquest treball, ja que la població estudiada (Salou) es troba adscrita d'aquesta família igual que altres colles del

tarragonès. Un dels trets més importants d'aquesta família és el moviment de les cames en l'execució del ball, que fa que sonin els cascavells portant el ritme i que és un moviment similar a quan hom corre però de forma estàtica. També es caracteritza pels cops anomenats **sota-cama** que es produeix quan piquen el bastó per sota de la cama esquerra amb un altre company fent el mateix moviment. Un altre pas d'aquesta família és el **clos o rebatre** que fa la mateixa funció que a la Conca de Barberà, però s'executa diferent. Els balls són vivaços i ballen generalment al so de la gralla, tant solista com amb una formació de gralles.

Entrant en el vestuari dels balls de bastons els autors Vallverdú i Rovira (2006) al llibre *“El Ball de Bastons a les comarques de Tarragona”* presenten els trets generals. Començant pels peus, els balladors utilitzen l'espardenya envetada de diverses maneres i colors. La menys utilitzada tradicionalment, ha estat la veta negra.

Els mitjons han estat uns elements que més canvis han sofert a causa de la moda. Avui dia, la tendència és que els mitjons siguin blancs tot i que moltes colles han deixat d'utilitzar aquesta peça de roba.

A l'espai que hi ha entre els turmells i sota els genolls, hi trobem els camalls amb picarols. Aquestes peces són generalment de tela i amb mides, colors i picarols variables que sonaran amb el moviment de les cames.

Actualment totes les colles de la demarcació porten els pantalons i la camisa blancs. Hi ha diverses colles que porten cosida a la costura del camal una cinta de color, coneguda com a **viu, vio o galó**, a l'estil de les que s'usaven en uniformes militars.

Una de les peces més característiques és el **faldellí, faldilla, faldilleta o faldilló** i el porten entre la cintura i els genolls. Les mides, les teles i els colors són variables.

Un altre element comú de quasi tots els balls és la **faixa**, una peça de roba que serveix per protegir la part lumbar dels dansaires.

Els mocadors són també una peça de la majoria dels balls de bastons, hi ha diferents maneres de portar-los com lligats a sobre el pit, al cap, al coll o dos mocadors creuats al pit en forma d'aspa.

Imatge 8: Ball de Bastons de Llorenç del Penedès.

Imatge 9: Ball de Bastons de Canyelles.

Imatge 10: Ball de bastons de Sant Sadurní d'Anoia.

Imatge 8: Ball de Bastons de Salou

2.2. El Ball de Bastons en l'àmbit educatiu

2.2.1. La dansa dins del Currículum de Primària

La dansa dins del currículum de primària es troba dins de l'àrea d'educació artística: visual i plàstica, música i dansa en l'àmbit artístic. Aquest àmbit parla que les expressions artístiques que hi ha al nostre entorn, incideixen en la vida de les persones creant espais on s'expressen emocions, idees, pensaments. L'educació artística a primària té l'objectiu que els alumnes puguin comprendre les expressions artístiques i culturals del seu entorn. Des d'una perspectiva social i cultural les manifestacions artístiques a part de ser espais de coneixement també són espais de transferència i experiència a l'entorn social (poble, centre escolar, ciutat...) i permet un diàleg amb altres cultures.

La dansa ajuda a l'alumnat a conèixer les seves possibilitats corporals i a tenir una experiència corporal a partir dels seus sentits i tot això respectant-se a un mateix i als altres.

Competències bàsiques pròpies de l'àmbit artístic		
Dimensions	Competències (que tenen en compte la dansa)	Continguts clau (que tenen en compte la dansa)
<p>Dimensió percepció, comprensió i valoració: Aquesta dimensió pretén que l'alumne tingui una actitud activa i conscient de les realitats visuals i sonores davant el entorn natural i cultural. Fent així que l'alumne pugui participar de manera activa del patrimoni artístic.</p>	<p>Competència 1: <i>Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.</i></p> <p>Competència 2: <i>Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.</i></p> <p>Competència 3: <i>Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.</i></p> <p>Competència 4: <i>Comprendre i valorar elements significatius de la contemporaneïtat artística.</i></p>	<p>En aquesta dimensió es treballen continguts clau com l'interès per les manifestacions artístiques i el patrimoni; l'expressió de les idees, les emocions i les experiències a través de les manifestacions artístiques; la exploració dels elements en l'entorn cultural, artístic i natural.</p>
<p>Dimensió interpretació i producció: Es pretén que l'alumne sigui capaç de compartir idees, sentiments i experiències estètiques a través de la interpretació i produccions artístiques, en definitiva, que l'alumne es comuniqui i gaudeixi utilitzant el llenguatge de les arts.</p>	<p>Competència 5: <i>Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.</i></p> <p>Competència 7: <i>Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic, per expressar-se, interpretar i comunicar-se.</i></p>	<p>La dimensió interpretació i producció busca treballar els continguts clau com; la emoció i satisfacció estètica; la interpretació col·lectiva i individual corporal; l'expressió artística d'emocions, l'interès, valoració i respecte pel fet artístiques i per la producció artística d'altres; entre d'altres.</p>

<p>Dimensió imaginació i creativitat: Amb aquesta dimensió l'alumne treballa competències que es relacionen amb la imaginació i la creativitat preparant-los així per ser flexibles i tolerants, qualitats indispensables per a la vida en la societat actual.</p>	<p>Competència 8: <i>Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.</i></p> <p>Competència 9: <i>Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.</i></p>	<p>En aquesta dimensió es tracten continguts clau com: L'interès, valoració i respecte de les produccions artístiques alienes i pròpies; la interpretació col·lectiva i individual musical i escènica; la planificació dels processos de producció artística; entre d'altres.</p>
---	--	---

Taula 2. Competències.

Pel que fa referència al meu treball, a continuació es mostren els criteris i continguts de superiors que es treballen.

Continguts cicle superior		
	Percebre i explorar	Interpretar i crear
Continguts comuns	Expressió en diferents llenguatges de les idees, emocions i experiències que desvetllen les manifestacions artístiques i culturals.	Interès, valoració i respecte pel fet artístic i per les produccions artístiques pròpies i alienes.
	Interès pel coneixement del patrimoni artístic de Catalunya i el d'altres cultures.	Valoració de l'avenç en el propi aprenentatge.
	Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...	Produccions artístiques (plàstiques, musicals i corporals) amb diverses tècniques i procediments a partir de la percepció sensorial, les experiències, la realitat, les idees i les emocions.
	Satisfacció i emoció per l'experiència artística.	Creativitat i imaginació en l'expressió i comunicació artística.
Continguts de música i dansa	Possibilitats corporals comunicatives.	Possibilitats de comunicació del cos, dels sons, de les músiques, dels instruments i dels recursos digitals.

Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.	Interpretació, improvisació i creació de cançons, danses i jocs motrius.
	Interpretació col·lectiva: coordinació amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenció al director.
	Tècniques bàsiques de moviment i utilització d'estructures sonores en la improvisació i composició coreogràfiques.
	Sincronitzacions de música i moviment.
	Elaboració de produccions a partir de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions.
	Terminologia pròpia de la pràctica i de la vivència de la dansa.

Taula 3. Continguts

Criteris d'avaluació cycle superior
1. Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.
3. Comunicar de forma visual, sonora i corporal coneixement, pensament, emocions i experiències, tot aplicant i combinant les possibilitats de comunicació del cos, dels sons, de les músiques, de les imatges, dels objectes, de les figures geomètriques i dels recursos digitals.
4. Elaborar produccions artístiques que promoguin la valoració crítica del nostre entorn.
5. Planificar els processos de producció pel que fa a la previsió de recursos, materials, moments de revisió i a l'assumpció de responsabilitats en el treball cooperatiu.
6. Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Taula 4. Criteris d'avaluació

L'ensenyament de les arts ha de partir de les pròpies experiències de l'alumne, ja que això ens permet examinar els propòsits de la cultura, i de les arts visuals i la seva incidència en la nostra manera de pensar i actuar. Per adquirir la competència artística, s'ha de posar a l'alumne en contacte amb expressions artístiques i culturals, i promoure la seva implicació. L'experiència cultural i emocional que adquireixin de les manifestacions artístiques afavoreixen la comprensió, la creació i la interpretació.

Per avaluar aquesta àrea no s'ha de tenir en compte solament el resultat, sinó també el procés d'aprenentatge que ha seguit l'alumne i observar si l'alumne ha mostrat sensibilitat, creativitat i ha tingut cura en la realització de les activitats.

2.2.2. Aportacions de la dansa a la infància

2.2.2.1. Desenvolupament motriu

Segons alguns autors com Apleris (2011) explica que amb algunes danses, el fet de fer diversos moviments repetitius amb la pelvis com els cercles o vuits amb la pelvis permeten augmentar el to muscular de la zona que millora la postura i prevé futurs problemes a l'esquena.

Hugas i Batlle (1996), ja defensaven la dansa dins de les escoles i afirmen que l'expressió corporal i el moviment dins de l'etapa escolar ajuden a les funcions essencials com el coneixement personal i de l'entorn, la funció de comunicació i de relació, la funció cultural, la funció expressiva i estètica i la funció de la capacitat motriu.

Per concloure aquest apartat Koutkouta (2014) ens explica que la dansa és una manera de fer exercici on els nens aprenen a estimar l'exercici físic i la importància d'aquest.

2.2.2.2. Desenvolupament emocional

Pel que fa al desenvolupament emocional, tenim diversos autors que expliquen com intervenen les emocions a la dansa o l'expressió corporal. Arteaga (1997) al llibre "*Desarrollo de la expresión corporal*" defineix l'expressió corporal com "*un procés d'exteriorització de lo més ocult de la nostra personalitat a través del cos.*"

Uns altres autors com Macovei (2014) expliquen que quan les activitats motrius es treballen mitjançant activitats d'expressió corporal, a part de tenir efectes físics, també en tenen de psicològics i socials com: la capacitat d'enfrontar-se a diferents situacions, el llenguatge no verbal per a la comunicació, l'autoconfiança degut a la consciència corporal, social i del propi valor i la creació de l'autoimatge real envers una possible imatge ideal.

Com diu Cone i Cone (2012) amb la dansa un pot explorar i expressar diverses emocions. El cos i el moviment ens expliquen com ens sentim a través de com interactuem amb l'espai, el tempo, la força, i com ens relacionem amb l'entorn i amb els altres.

2.2.2.3. Agent socialitzador

Pel que fa a l'agent socialitzador de la dansa Castañer (2006) ens explica que la dansa i l'expressió corporal són dos agents comunicatius importants en l'aprenentatge. Aquest tenen una quantitat de valors pedagògics molt importants com el desenvolupament estètic de l'art, la capacitat de crear, la no-competitivitat, la socialització, la millora en les relacions i la comunicació en grup.

Segons Kourkouta (2014) Les experiències que milloren el control motor com les activitats repetitives, simples i estructurades ajuden a reduir el comportament antisocial i millorar les habilitats socials dels infants.

3. Marc metodològic

3.1. Supòsit de partida

És necessari un canvi de metodologia per treballar el ball de bastons a l'educació primària?

3.2. Objectius

3.2.1. General

Conèixer la situació de l'ensenyament del Ball de Bastons a l'educació primària en el 5è curs de l'escola investigada.

3.2.2. Específics

- Observar si hi ha consciència sobre el ball de bastons en el centre investigat.
- Indagar si s'ha treballat el ball de bastons i de quina manera.
- Crear un projecte educatiu per donar resposta a les necessitats treballades.
- Classificar els passos per fer una unitat didàctica de Ball de Bastons.
- Demostrar que aporta a l'alumnat aquesta dansa.

3.3. Disseny metodològic

3.3.1. La investigació educativa

La investigació educativa ha estat definida per diversos autors com Hernández el 1995 al llibre “*Bases metodològiques de la investigació educativa*” defineix la investigació educativa com l’estudi dels mètode, procediments i tècniques que s’utilitzen per obtenir una explicació als fenòmens educatius i també per solucionar-los.

Uns altres autors com Pinto i Sanabria el 2010, defineixen la investigació educativa com un conjunt d’accions amb una sèrie d’objectius fonamentats en un marc teòric que descriuen una realitat educativa per poder organitzar els coneixements extrets, crear nous coneixements, patrons, models, procediments educatius o modificar els existents.

Continuant amb la investigació educativa, un altre autor com Buendía el 2004 al llibre “*Temas fundamentales en la investigación educativa*” ens explica que la investigació educativa ha de servir per donar resposta als problemes de la societat i que els centres educatius han de solucionar.

Per concloure, Buendía el 2004 deia que la investigació educativa solament serveix si dona resposta als problemes que sorgeixen en la societat en general i també que donin resposta als problemes dels centres educatius, ja que formen part de la societat.

3.3.2. Temporalització

Part del Treball	Realització
Elecció del tema	Setembre
Índex	Setembre
Introducció	Setembre
Marc teòric	Octubre - desembre
Marc metodològic	Novembre - desembre
Disseny de les enquestes i entrevistes	Desembre – gener
Enquestes i entrevistes	Febrer - març
Resultats	Març - abril - maig
Conclusions	Abril - maig
Annexos	Maig
Bibliografia	Maig
Resum	Maig

Taula 5. Temporalització del treball

3.4. Metodologia

Es troben diferents metodologies a seguir per realitzar una investigació, existeix la metodologia qualitativa, quantitativa i la mixta.

Sobre la metodologia qualitativa Creswell (1998) al llibre “*Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing among Five Traditions*” explica que es el procés d’investigació basat en diferents tradicions metodològiques com la biografia, l’estudi de casos, la teoria fonamentada en les dades i que examina un problema social o humà. Qui fa la investigació construeix una imatge complexa compte diferents aspectes d’una situació natural.

Uns altres autors com Marshall y Rossman (1999) al llibre “*Designing Qualitative Research*”, detallen que la metodologia qualitativa es basa a introduir-se en la vida quotidiana de la situació seleccionada per l’estudi per descobrir la perspectiva de cada participant. L’investigador interactua amb els participants per extreure dades com les paraules i el seu comportament.

Pel que fa a la metodologia quantitativa Calventus (2009) al llibre “*Acerca de la relación entre el fundamento epistemológico y el enfoque metodológico en la investigación social: la controversia “cualitativo vs. Cuantitativo.”*” explica que en aquesta metodologia l’investigador és independent i no intervé amb els participants, s’utilitza per extreure conclusions objectives. La metodologia parteix d’una teoria existent on es permet estudiar les parts d’aquesta teoria per identificar les variables, finalment es busca confirmar o rebutjar aquesta teoria.

I per últim trobem la metodologia mixta on Johnson i Onwuegbuzie (2004) al llibre “*Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come.*” defineixen els dissenys mixtes com el tipus d’estudi on l’investigador combina tècniques d’investigació, conceptes, enfocaments, mètodes tant de la metodologia qualitativa com de la quantitativa per fer l’estudi.

Per acabar amb la metodologia mixta, uns altres autors com Driessnak, Sousa i Costa (2007) a la revista “*Revisión de los diseños de investigación relevantes para la enfermería: parte 3: métodos mixtos y múltiples.*” parlen del mètode mixta com un únic estudi que utilitza diferents estratègies per respondre a les preguntes de la investigació i/o comprovar una hipòtesi.

En aquest estudi s'utilitzarà la metodologia mixta perquè es faran una sèrie de preguntes a través d'uns qüestionaris que s'enviaran als diferents alumnes de 5è de l'escola investigada. A part també es farà una entrevista amb les tutores del nivell amb diferents qüestions. A partir d'aquestes accions es busca donar resposta a les preguntes plantejades en aquesta investigació. Els resultats d'aquesta investigació no es podrà extrapolar, ja que la investigació s'ha centrat en aquest centre educatiu.

3.5. Mostra

La mostra que s'obtindrà serà principalment dels docents i alumnes d'una escola de Salou, ja que a causa de la COVID-19 costa accedir a altres centres educatius i per tant la investigació se centrarà en aquesta escola. La població de Salou té aproximadament uns 30.000 habitants. El centre es troba ubicat en una zona en creixement on al voltant podem trobar molts habitatges nous ocupats per famílies de classe social mitjana i habitatges antics ocupats per famílies de classe social baixa.

A l'escola hi ha una gran diversitat de procedència de l'alumnat on hi ha una gran part de famílies d'origen estranger. Els i les docents del centre en gran part són de procedència catalana i l'altra part són de procedència valenciana, principalment els docents nous que han vingut per desdoblar grups.

Els grups d'alumnes on es faran les mostres són dos, el primer el conformen 20 alumnes de 5è A de primària i el segon el conformen 17 alumnes de 5è B de primària. En general, els dos grups tenen un bon nivell encara que hi ha alguns alumnes que els hi costa més perquè són nous. La majoria d'alumnes provenen de famílies de Catalunya, però hi ha una gran part que ve de diversos països. Les dues classes són bastant tranquil·les i molt treballadores però amb molts alumnes amb PI.

A part dels alumnes, també s'obtindrà una mostra dels docents del centre que en aquest cas seran les tutores dels alumnes mencionats anteriorment. Una de les dues docents fa anys que està al centre educatiu i l'altra solament aquest curs per tant es podrà veure les dues visions del professorat.

3.6. Instruments de recollida de dades

Aquesta investigació es basarà en dos instruments de recollida de dades, aquest son les entrevistes i els qüestionaris, a continuació s'expliquen en detall.

Diferents autors defensen les entrevistes, com diu Kvale (2011) amb les entrevistes s'intenta apropar-se a la realitat del món i fugir dels entorns de laboratori, per així tenir una visió des de l'interior per entendre, explicar i d'escriure la situació.

Valles (2002) explica que les entrevistes no són una experiència de laboratori, ja que no aïllen dels contextos socioculturals a l'entrevistador i entrevistat.

Per acabar Hernández (2004) diu que l'entrevista serveix per poder aprofundir en el coneixement a través de la conversació i tracten temes que necessiten explicar-se bé per ser entesos.

En aquest treball s'utilitzarà aquest instrument per entrevistar a les mestres de 5è de primària per poder assolir alguns dels objectius plantejats anteriorment com analitzar la situació cultural del centre educatiu, descobrir les necessitats culturals del centre educatiu, classificar els passos per fer unitat didàctica de Ball de Bastons i també donar resposta a l'objectiu general de l'estudi.

Tot seguit veurem com defineixen els qüestionaris diferents autors, segons Pérez Juste (1991) són un conjunt de preguntes de diferent tipologia que s'utilitzen per extreure informació concreta per una investigació. Segons García Ferrando (1993) és una tècnica que s'utilitza per explorar, descriure, predir i explicar diferents característiques. La qual té un seguit de procediments estandarditzats on es recullen i s'analitza unes dades d'una mostra de casos que és representativa de la població.

En aquest estudi s'utilitzarà aquest instrument per fer qüestionaris a l'alumnat de 5è i així poder assolir els objectius específics i l'objectiu general per així poder extreure conclusions.

3.6.1 L'entrevista

L'entrevista feta a les dues mestres de 5è del centre educatiu estan estructurades en tres parts, la primera tracta sobre els coneixements que tenen les docents sobre el tema investigat. La segona part és per conèixer la importància que creuen que té el tema investigat en l'educació primària. L'última part es basa a conèixerà la part més didàctica del tema investigat i com creuen que seria més útil. Totes aquestes preguntes dels diferents apartats estan fets de forma oberta perquè l'objectiu de l'entrevista és recollir el màxim d'informació.

- 1. Coneixes el ball de bastons? L'has posat en pràctica? Tens alguna colla a prop? Coneixes algú que la practiqui?**
- 2. Que és el ball de bastons per a tu?**
- 3. Com ja saps el ball de bastons és una dansa, perquè penses que la dansa és important pel nostre alumnat?**
 - I pel que fa al desenvolupament motriu i emocional?
 - I la funció social que n'opines?
- 4. És important transmetre la cultura popular als i les infants, especialment la dansa tradicional i popular? Per què?**
 - De quina forma ho introduiries a les aules? Creus que és necessari?
- 5. Creus que a partir de la cultura popular es poden transmetre diferents valors? Quins ens destacaries?**
- 6. Coneixes el decret 119 (currículum de primària) sobre els àmbits de la música i la dansa?**
 - *
 - En cas afirmatiu creus que la música i la dansa hauria d'estar més recollida al currículum?
- 7. Em podries explicar si s'ha treballat el Ball de Bastons al centre i de quina forma (a través d'una matèria, diverses, si ha vingut gent de fora del centre a ensenyar-lo...)**
- 8. Creus que seria útil que es plantegés una metodologia reglada de com ensenyar a l'alumnat el Ball de Bastons?**

3.6.2 El qüestionari

El qüestionari¹ fet a les dues classes de 5è del centre educatiu investigat, tracta de vuit preguntes de les quals hi ha dos que tenen subapartats en el cas que hagin contestat afirmativament. Aquestes preguntes estan estructurades en tres parts, la primera tracta sobre els coneixements previs que té l'alumnat sobre les danses i balls en la seva definició més general. La segona part es busca saber els coneixements de l'alumnat sobre el ball i la dansa tradicional. L'última part es busca conèixer com s'ha tractat la didàctica en la dansa i ball tradicional i també en el ball de bastons. Aquests qüestionaris estan fets per un Google Forms i s'enviaran a través del Classroom dels alumnes.

1. T'agrada ballar?
2. Saps la diferència entre dansa i ball?
3. Creus que la dansa i el ball ens ajuda a expressar-nos com ens sentim?
4. Coneixes les danses tradicionals i populars de Catalunya?
5. Quina d'aquestes danses i balls coneixes? (Ball de Bastons, Ball de Pastorets, Ball de Panderos, Ball de Cercolets, Ball de gitanes, Ball de Faixes, la Sarda, la jota, el Ball Pla, El Ball de picarols...
6. T'agradaria aprendre més sobre les danses i balls propis del nostre territori?
7. T'han ensenyat alguna dansa o ball que hem mencionat anteriorment que no sigui el Ball de Bastons?
 - 7.a En cas afirmatiu, t'ha agradat com s'ha ensenyat?
 - 7.b En cas afirmatiu, creus que si s'ensenyés d'una altra manera, t'agradaria més?
8. T'han ensenyat alguna vegada ballar Ball de bastons?
 - 8.a Creus que es podria millorar?

¹ <https://forms.gle/HCcdmKdJ9hU5GXxv7>

4. Resultats

4.1. Resultats de les entrevistes

A continuació es troba la transcripció de les tutores de 5è A i B que s'han realitzat el 19 de març al centre educatiu investigat a les 15.30 i a les 16.00 respectivament.

4.1.1. Resultats de l'entrevista a la tutora de 5è A

Em dic Joan Macias Bonet i sóc estudiant del Grau d'Educació Primària a la Universitat Rovira i Virgili. Sóc bastoner de fa uns quants anys i a més he fet diversos tallers de Ball de Bastons en molts centres educatius de Catalunya. Actualment estic fent el meu treball de fi de carrera sobre la didàctica del Ball de Bastons en l'educació primària, veient la necessitat que hi ha de pautar una línia d'ensenyament d'aquesta dansa en l'àmbit escolar.

Per aquest motiu t'entrevistaré per conèixer la situació actual del centre sobre aquesta temàtica i veure les necessitats que hi ha.

- **Coneixes el ball de bastons? L'has posat en pràctica? Coneixes algú que la practiqui?**
- *No, i no conec a ningú.*
- **Coneixes alguna colla a prop?**
- *No, tampoc.*
- **Que és el ball de bastons per a tu?**
- *Per mi és, un ball tradicional de Catalunya on s'utilitzen uns pals de fusta i es balla tocant al so de la música.*

- **Com ja saps el ball de bastons és una dansa, perquè penses que la dansa és important pel nostre alumnat?**
- *Perquè és una manera d'expressió corporal i també un ball de la zona i és important que coneguim.*
- **I pel que fa al desenvolupament motriu i emocional?**
- *Sí, és molt important perquè es mouen, expressen els seus sentiments.*
- **I la funció social que n'opines?**
- *Sí també és important com a poble perquè es fan colles i es creen grups socials.*
- **És important transmetre la cultura popular als i les infants, especialment la dansa tradicional i popular? Per què?**
- *Sí perquè si no serà una cosa que al llarg del temps s'anirà perdent i les coses tradicionals i populars s'han de mantenir al llarg de la història.*
- **De quina forma ho introduiries a les aules? Creus que és necessari?**
- *Ho introduiria tant a música com a educació física per augmentar el coneixement cultural de la dansa a l'alumnat.*
- **I de quina manera ho introduiries?**
- *Ho centraria en una edat en concret, pot ser als més grans de primària.*
- **Creus que a partir de la cultura popular es poden transmetre diferents valors? Quins ens destacaries?**

- *Sí, el valor del companyonia, el respecte per la dansa i el respecte pels companys.*
- **Coneixes el decret 119 (currículum de primària) sobre els àmbits de la música i la dansa?**
- *Conec el decret, però en concret el de la música i la dansa, no.*
- **En cas afirmatiu creus que la música i la dansa hauria d'estar més recollida al currículum?**
- *Sí.*
- **I sobre l'àmbit tradicional?**
- *També crec que s'hauria de fer més èmfasi en les coses tradicionals.*
- **Em podries explicar si s'ha treballat el Ball de Bastons al centre i de quina forma (a través d'una matèria, diverses, si ha vingut gent de fora del centre a ensenyar-lo...)**
- *No ho sé, és el primer any que hi sóc en aquest centre i no conec si s'ha treballat, ho desconec.*
- **Creus que seria útil que es plantegés una metodologia reglada de com ensenyar a l'alumnat el Ball de Bastons?**
- *Sí, clar, perquè si no cadascú ensenyaria d'una manera diferent i hauria d'haver-hi una pauta. S'hauria de fer una línia educativa en cada centre i a més una persona que conegués bé el ball per fer-ho.*

- **Per últim, trobem que en el ball de bastons hi ha diferents famílies (estils) depenent de la zona geogràfica on ens trobem, creus que els centres s'haurien d'adaptar a aquestes famílies (estils)?**
- *Sí, cada centre el propi de la seva zona. Pot ser conèixer una mica tots però posant més èmfasi en el teu.*

4.1.2. Resultats de l'entrevista a la tutora de 5è B

Em dic Joan Macias Bonet i sóc estudiant del Grau d'Educació Primària a la Universitat Rovira i Virgili. Sóc bastoner de fa uns quants anys i a més he fet diversos tallers de Ball de Bastons en molts centres educatius de Catalunya. Actualment estic fent el meu treball de fi de carrera sobre la didàctica del Ball de Bastons en l'educació primària, veient la necessitat que hi ha de pautar una línia d'ensenyament d'aquesta dansa en l'àmbit escolar.

Per aquest motiu t'entrevistaré per conèixer la situació actual del centre sobre aquesta temàtica i veure les necessitats que hi ha.

- **Coneixes el ball de bastons? L'has posat en pràctica? Tens alguna colla a prop? Coneixes algú que la practiqui?**
- *Sí, el ball de bastons el conec molt bé, l'he posat en practica alguna vegada aquí a l'escola fa molts anys quan vam fer una setmana cultural dedicada als elements festius de Salou. La classe meva, van treballar el ball de bastons, on van venir i ens el van ensenyar i nosaltres el vam ensenyar als alumnes. Aquí a prop tenim la colla del ball de bastons de Salou i conec evidentment a gent que la practica i alguns alumnes de l'escola que també la practiquen.*
- **Que és el ball de bastons per a tu?**

- *El ball de bastons és una dansa que forma part de les danses tradicionals de Catalunya, és la primera que es va fer aquí a Salou fa molts anys i crec que és molt important perquè forma part de la tradició i la cultura del nostre país.*
- **Com ja saps el ball de bastons és una dansa, perquè penses que la dansa és important pel nostre alumnat?**
- *Oi si, penso que és molt important perquè la dansa treballa des de molts àmbits, des de l'àmbit de concentració, d'atenció, de ritme, de música, de treball en grup, de treball en equip, d'estar molt atent, la part de la coordinació. Agafa diferents matèries molt transversals en moltes disciplines que es treballen a l'escola.*
- **Com ja m'has comentat el desenvolupament motriu, em podries comentar la part emocional?**
- *La part emocional és que et pot ajudar a expressar el teu interior, a expressar sentiments o captar sentiments dels altres, diferents estats d'ànims. Qualsevol dansa és un reflex de l'estat d'ànim, però el que passa és que aquesta dansa no és una dansa lliure.*
- **I la funció social que n'opines?**
- *Sí evidentment té una funció social, la primera, donar una difusió i coneixement de la nostra cultura i en acabat, aplega gent molt diversa, de diferents indrets, de diferent manera de pensar, de diferents tipologies que s'engloben per un sol motiu que és ballar i dansar i això també és transversal amb totes les seves particularitats. I des de l'aula evidentment, perquè dins de l'aula també ens toquem amb nens i nenes amb diferents problemàtiques de lectoescriptura o d'altres matèries que poden ser una mica més reglades. Hi ha nens i nenes que els hi pot costar més, en canvi aquest altre tipus d'expressió no necessita tenir els coneixements previs tan reglats, tots parteixen des de zero. És una manera de què aprenguin tots alhora i el mateix. Hi ha molts nens i nenes que*

destacaran amb la psicomotricitat, amb la coordinació, amb el ritme, en canvi en altres disciplines els hi costa més.

- **És important transmetre la cultura popular als i les infants, especialment la dansa tradicional i popular? Per què?**

- *Evidentment perquè com hem comentat anteriorment forma part de la nostra cultura i juntament amb la llengua i les tradicions forma part de la nostra identitat i s'ha de conèixer i s'ha de transmetre tant pels que són d'aquí que han nascut aquí, que potser una mica ja ho han conegut a casa seva o ho han viscut, i per tota la gent que avui dia formen part de la nostra societat que és molt important que coneguin exactament el lloc on viuen, d'on venim, i quines són les nostres maneres de pensar i de fer.*

- **De quina forma ho introduiries a les aules? Creus que és necessari?**

- *Sí, la dansa a més a més és un eix que uneix l'educació física i la música que agafa dues disciplines que ja es treballen normalment a l'aula. El que passa és que moltes vegades el professorat que estem aquí no el dominem com per ensenyar-ho, però la dansa hauria de formar part del nostre dia a dia a les escoles. En aquest cas, penso que seria oportú que es pogués tenir algun monitor o algunes persones que ens poguessin assessorar i fer-ho, perquè evidentment no tothom coneix aquesta tipologia de dansa, però aprofitant que aquí al municipi tenim diferents grups amb danses diverses, estaria molt bé que això es pogués dur a terme perquè seria una manera d'apropar també tot això al nostre poble, no només a la cultura o a la tradició de Catalunya sinó concretament el que tenim a Salou. És una manera també de captar dansaires, de què coneguin el que hi ha i crear vincles.*

- **Creus que a partir de la cultura popular es poden transmetre diferents valors? Quins ens destacaries?**

- *Sí, com ja he comentat, els valors de la integració total de totes les persones, no només procedents de diferents cultures sinó de diferents nivells educatius, socials, persones de*

molta diversitat, de maneres de pensar, de maneres d'actuar, igual que a l'escola que s'aglutina gent molt diversa. Penso que també és molt important perquè no és una qüestió tan reglada com la que hi ha en una escola, a seguit uns cursos, un currículum, un coneixement i això és molt més lliure on entra la part emocional de gaudir aprenent i ballant. És molt important. Els valors de la solidaritat, del treball en equip, el respecte, escoltar a l'altre i respectar-los, d'ajudar-se i de companyonia.

- **Coneixes el decret 119 (currículum de primària) sobre els àmbits de la música i la dansa?**
- *Sí.*
- **En cas afirmatiu creus que la música i la dansa hauria d'estar més recollida al currículum?**
- *Evidentment penso que la música i la dansa són molt importants per tenir un valor específic més important dins del currículum i no li tenen. Moltes vegades quan hi ha diferents tipus de reformes o diferents nous decrets, sempre perilla la continuïtat, si es faran més hores, si es faran menys, si a primària, si a secundària i jo crec que la música és molt important per treballar uns aspectes que avui en dia cada vegada són més necessaris. Moltes vegades les mestres comentem la capacitat d'atenció que estan perdent els nens, de la capacitat de concentrar-se i la música ajuda molt a esperar quan et toqui, estar concentrat quan has d'entrar o actuar, quan has de parar, estar pendent dels altres... i tot això és molt important i s'està perdent. A l'escola ens trobem que als nens cada vegada els hi costa més, perquè estan realitzant un altre tipus d'activitats més disperses que no els ajuda a treballar aquests aspectes importants. Per tant crec que hauria d'estar més recollida i crec que la dansa en particular no es treballa prou perquè forma part de l'educació física i la música, a l'educació física no es fa i a música potser perquè no hi ha espai o coneixement, però peso que és la gran oblidada de la música. I la dansa s'hauria de donar més importància al currículum.*

- **Si diem que la dansa està poc recollida al currículum, la dansa tradicional ho està aquesta encara menys?**
- *Sí perquè com a dansa el que he vist fer a l'alumnat a l'escola són balls de hip-hop, zumba... de música tradicional i popular és fa molt poc o res. Aquí a Salou el que tenim és gràcies al ball de bastons ens ha vingut, esporàdicament, quan s'ha pogut i sempre ha estat molt benvingut, quan van venir per la setmana cultural van ballar amb els alumnes. Puntualment sempre que han ofert de venir, nosaltres ho hem acceptat i els nens ho gaudeixen molt. Penso que seria molt important i en aquest cas crec s'hauria de comptar amb gent que ho sap fer perquè els balls tenen una dificultat. Hi ha alumnes a l'escola que van al ball de bastons que també podrien ajudar i engrescar a la resta.*
- **Em podries explicar si s'ha treballat el Ball de Bastons al centre i de quina forma (a través d'una matèria, diverses, si ha vingut gent de fora del centre a ensenyar-lo...)**
- *Com ja hem comentat anteriorment, van venir fa anys per la setmana cultural i algunes vegades puntuals durant el curs, però no a través d'una matèria.*
- **Creus que seria útil que es plantegés una metodologia reglada de com ensenyar a l'alumnat el Ball de Bastons?**
- *En principi, evidentment que és important com tot aprenentatge i ensenyament, la metodologia és bàsica i clar no només aprendre a fer un ball sinó aprendre d'on ve, perquè aquests instruments, quins instruments són, d'on provenen, inclús la seva evolució. També és important conèixer d'on ve. Com més reglat està la manera d'ensenyar, millors resultats, perquè a més a més també és fruit de l'experiència que reculls, la metodologia sempre és viva per lo tant crec que si seria interessant. S'hauria de saber què ensenyar i com ensenyar. Si hi ha una metodologia és molt més fàcil que la gent s'hi pugui atrevir a fer-ho o amb un mínim de coneixement. Seria molt interessant.*

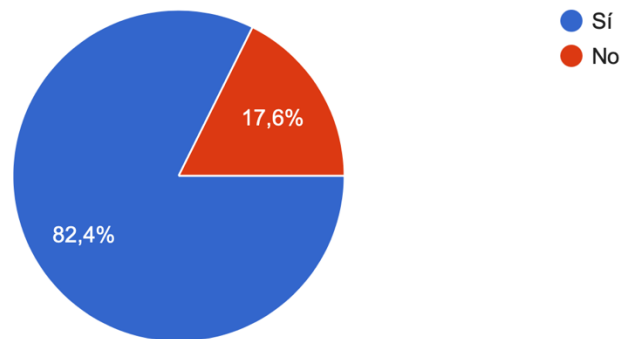
4.2. Resultats del qüestionari

A continuació es troben els resultats dels qüestionaris que s'han realitzat als alumnes de 5è de l'escola investigada realitzats el 19 de març a les 15.00.

1. T'agrada ballar?

A la pregunta de si t'agrada ballar, el 82,4% dels alumnes han contestat que sí mentre que el 17,6% han dit que no.

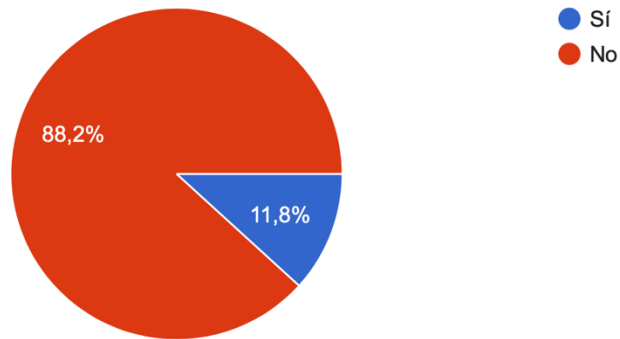
34 respuestas

2. Saps la diferència entre dansa i ball?

A la pregunta de si saps la diferència entre dansa i ball, el 88,2% dels alumnes han contestat que no mentre que l'11,8% han dit que sí.

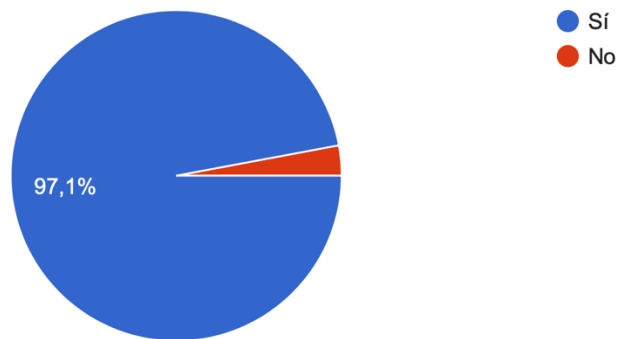
34 respuestas

3. Creus que la dansa i el ball ens ajuda a expressar-nos com ens sentim?

A la pregunta de si creus que la dansa i el ball ens ajuda a expressar-nos com ens sentim, el 97,1% dels alumnes han contestat que sí mentre que el 2,9% han dit que no.

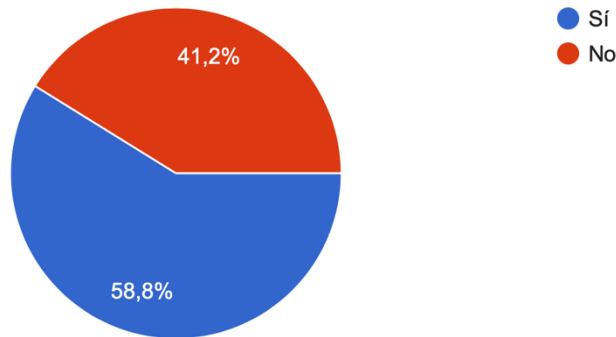
34 respuestas

4. Coneixes les danses tradicionals i populars de Catalunya?

A la pregunta de si coneixes les danses tradicionals i populars de Catalunya, el 58,8% dels alumnes han contestat que sí mentre que el 41,2% han dit que no.

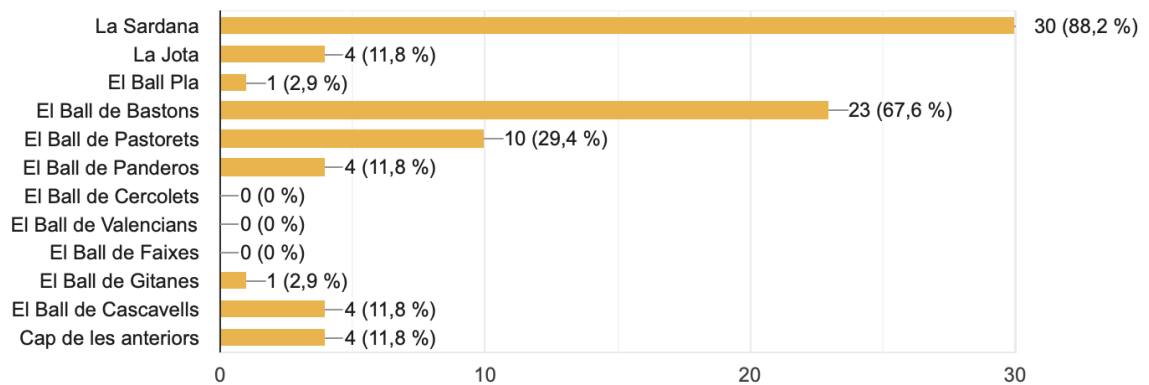
34 respuestas

5. Quina d'aquestes danses i balls coneixes?

A la pregunta de quina d'aquestes danses i balls coneixes, el 88,8% dels alumnes han contestat que coneixen la sardana, el 67,6% el ball de bastons, el 29,4 el ball de pastorets, l'11,8 la jota, el ball de cascavells, el 2,9% el ball pla i el ball de gitanes. I l'11,8% dels alumnes no coneix cap d'aquestes danses. Per últim cap alumne coneix el ball de cercolets, el ball de valencians i el ball de faixes.

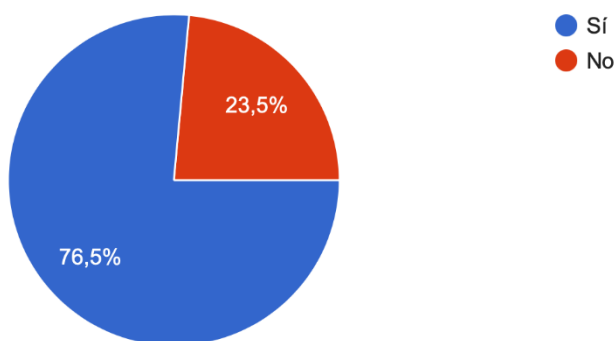
34 respuestas

6. T'agradaria aprendre més sobre les danses i balls propis del nostre territori?

A la pregunta de si t'agradaria aprendre més sobre les danses i balls propis del nostre territori, el 76,5% dels alumnes han contestat que sí mentre que el 23,5% han dit que no.

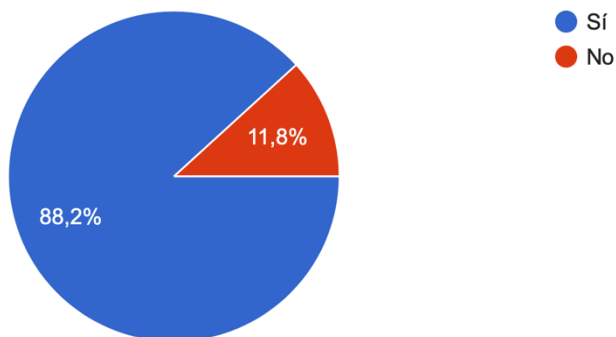
34 respuestas

7. T'han ensenyat alguna dansa o ball que hem mencionat anteriorment que no sigui el Ball de Bastons?

A la pregunta de si t'han ensenyat alguna dansa o ball que hem mencionat anteriorment que no sigui el Ball de Bastons, el 88,2% dels alumnes han contestat que sí mentre que l'11,8% han dit que no.

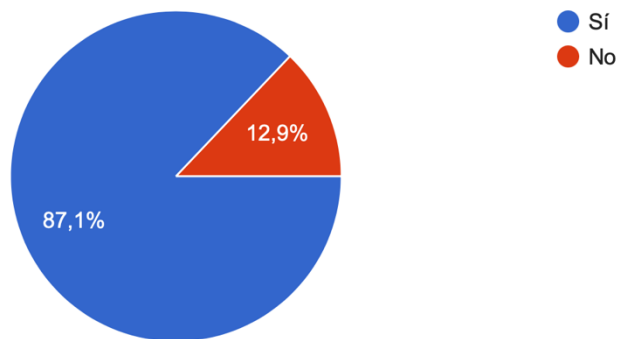
34 respuestas

7.a En cas afirmatiu, t'ha agradat com s'ha ensenyat?

A la pregunta de si t'ha agradat com s'ha ensenyat, el 87,1% dels alumnes han contestat que sí mentre que el 12,9% han dit que no.

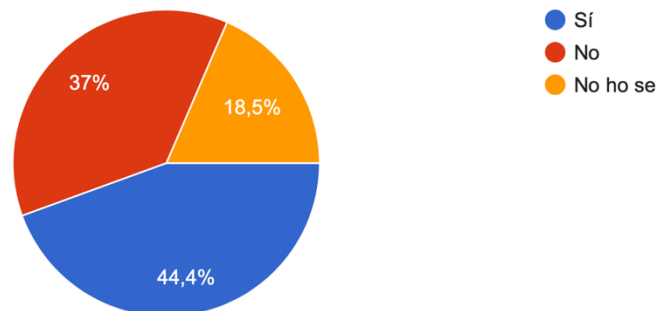
31 respuestas

7.b En cas afirmatiu, creus que si s'ensenyés d'una altra manera, t'agradaria més?

A la pregunta de si creus que si s'ensenyés d'una altra manera, t'agradaria més, el 44,4% ha dit que sí, el 37% ha dit que no i el 18,5% ha dit que no ho sap.

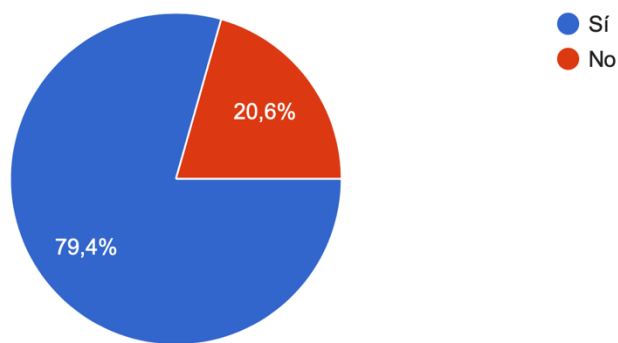
27 respuestas

8. T'han ensenyat alguna vegada ballar ball de bastons?

A la pregunta de si t'han ensenyat alguna vegada ballar ball de bastons, el 79,4% dels alumnes han contestat que sí mentre que el 20,6% han dit que no.

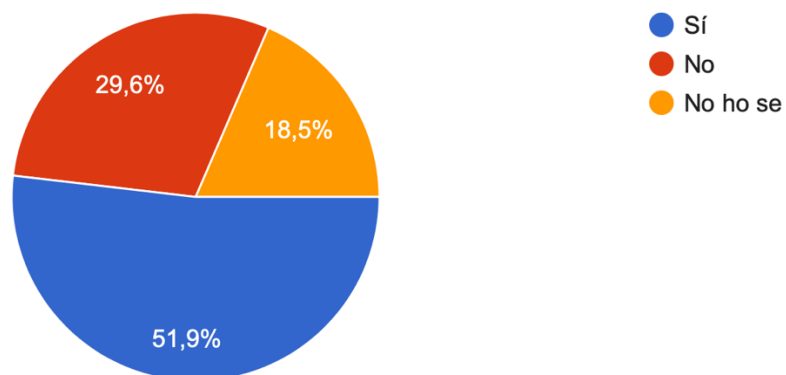
34 respuestas

8.a Creus que es podria millorar?

A la pregunta si creus que es podria millorar, el 51,9% ha dit que sí, el 29,6% ha dit que no i el 18,5% ha dit que no ho sap.

27 respuestas

4. 3. Anàlisi

Començant per les entrevistes, la primera entrevista realitzada a la professora de 5è A, explica que desconeix la dansa encara que es fa una idea de com seria. Tampoc sap si hi ha una relació entre la colla més propera amb el centre investigat. També cal dir que tot i no conèixer aquesta dansa, posa èmfasis en treballar-la a primària, ja que creu que és una manera de fer expressió corporal a part de tots els beneficis que li pot aportar a l'alumnat tant pel desenvolupament motriu i emocional com per la seva funció social. En definitiva, diu que és una manera de socialitzar i crear grups socials on es treballen diferents valors com la companyonia, el respecte per la dansa i el respecte pels companys. En ser una dansa tradicional, ella afirma que s'hauria de promoure per no perdre-la i que una manera d'introduir-la a l'educació primària podria ser a través d'educació física centrant-se en els més grans de l'escola. Tot i que no coneix específicament el currículum de primària en l'àmbit de música, creu que hauria d'estar més recollida la dansa i la música i posar més èmfasi en la tradicional. La docent és nova al centre educatiu i per tant no sap si s'ha treballat el ball de bastons altres anys. Per concloure creu necessària que es creés una metodologia reglada de com ensenyar-la i s'hauria de tenir una pauta. A més a més destaca que s'hauria de fer una línia educativa a cada centre a part d'una persona especialitzada en aquest tema per fer-ho, on pugui explicar els diferents estils del ball de bastons però sobretot explicant el propi de la zona. La segona entrevista és a la professora de 5è B que coneix el ball de bastons i l'ha posat en practica una vegada, quan va venir la colla del municipi per la setmana cultural dedicada als elements festius de Salou, on li van ensenyar el ball per poder ensenyar-lo a l'alumnat. Ella comenta que coneix a la colla i a gent i alumnat que hi forma part d'aquesta. Per a ella el ball de bastons és una dansa que forma part de les danses tradicionals de Catalunya i la primera que es va fer al municipi i creu que és important, ja que forma part de la tradició i cultura del país. Segons diu, la dansa és molt important perquè treballa des de molts àmbits des de l'àmbit de la concentració, d'atenció, del ritme, de la música, del treball en grup, en definitiva, agafa diferents aspectes molt transversals de diferents disciplines. Comenta que la part emocional de la dansa, ajuda a expressar el teu interior, sentiments, a captar els sentiments d'altres, diferents estats d'ànim encara que el ball de bastons no és una dansa lliure. Pel que fa a la funció social ella diu que es difon i dona coneixement de la nostra cultura a part que aquesta dansa aplega a gent molt diversa creant riquesa cultural on això

també ho trobem a l'aula on hi ha alumnat que en altres disciplines no destaquen però en aquesta sí.

A banda explica que en aquest cas no es necessita coneixements previs, tots poden començar de zero. Diu que és important transmetre la cultura popular especialment la dansa tradicional i popular als infants perquè coneguin exactament el lloc on viuen i quines són les nostres arrels. Ella comenta que ho introduiria a les aules a través de l'educació física i la música perquè són dues disciplines que ja es treballen algunes danses, però que és necessari que hi hagi un professorat que domini el ball de bastons per poder-lo explicar o que hi hagués algú que assessores els docents. Si és dugués a terme, seria una manera de donar a conèixer la dansa, crear vincles i captar dansaires per a la colla. La docent destaca els valors de la solidaritat, del treball en equip, el respecte, l'escolta a l'altre i respectar-los, ajudar-se i la companyonia que es transmeten amb la dansa. També diu que coneix el decret 119, però que la música i la dansa no tenen la importància que hauria de tenir dins d'ell. Sempre hi ha diferents reformes d'educació on perilla la continuïtat d'aquestes i que són necessàries per treballar aspectes que s'estan perdent com la capacitat de concentrar-se, esperar que et toqui, saber quan has de parar i estar pendent dels altres. Comenta que la dansa hauria d'estar més recollida al currículum, ja que forma part de l'educació física i de la música i en cap de les dues es treballa com cal, és la gran oblidada. I segueix explicant que si la dansa és la gran oblidada, la dansa tradicional encara ho és més, ella sempre ha vist fer balls de hip-hop o zumba dins de l'escola i el poc que s'ha fet de tradicional ha sigut gràcies al ball de bastons quan s'han ofert a venir i no a través d'una matèria. La docent recalca que s'hauria de comptar amb gent que coneix la dansa perquè aquesta té una dificultat. Per finalitzar comenta que com tot aprenentatge i ensenyament, la metodologia és bàsica, i no només s'ha d'ensenyar a fer un ball sinó aprendre d'on ve, perquè aquests instruments, quin son i d'on provenen, l'evolució... Com més reglat està la manera d'ensenyar, millors resultats es trauran i és una cosa que anirà evolucionant perquè la metodologia és viva. Amb una metodologia és molt més fàcil que una docent pugui atrevir-se a fer-ho. Creu que seria molt interessant.

Pel que fa als qüestionaris a l'alumnat de 5è on han participat un total de 34 nens i nenes, un 82,4% ha respost que els hi agrada ballar qualsevol tipus de ball en canvi quan se'ls hi ha preguntat si coneixien la diferència entre dansa i ball solament un 11,8, ha dit que sí per la qual cosa trobem la necessitat d'aprofundir aquests conceptes. El 97,1% de l'alumnat creu que tant la dansa com el ball

ens ajuden a expressar-nos com ens sentim respecte al 2,9% que ha dit que no. En quant si coneixen les danses tradicionals i populars de Catalunya, mes de la meitat, un 58,8% diu que les coneix enfront un 41,2% que diu que no. Però quan se'ls hi presenta un seguit de danses i balls tradicionals solament hi ha dos que sobrepassen més del 50%, la sardana amb un 88,2 d'alumnat que la coneix i el ball de bastons amb un 67,6%, la resta no sobrepassa el 30% i algunes ningú les coneixia. Per tant el 58,8% d'alumnat que diu que coneix les danses tradicionals i populars, en realitat no les coneix. Quan se'ls hi ha plantejat si voldrien aprendre més sobre les danses i balls propis del territori un 76,5% d'alumnat ha dit que sí, enfront del 23,5% que ha dit que no. A la pregunta si t'han ensenyat alguna dansa o ball que s'ha mencionat anteriorment que no sigui el ball de bastons, el 88,2% d'alumnat ha contestat que si, que és el mateix percentatge d'alumnat que coneix la sardana, per tant sabem que s'ha treballat la sardana al centre. D'aquest que han après la sardana, un 87,1 % li ha agradat com s'ha ensenyat. A la qüestió plantejada sobre si s'ensenyés d'una altra manera els hi agradaria més, als que han contestat afirmativament a l'anterior pregunta han contestat, un 44,4 ha dit que si, un 37% ha dit que no i un 18,5% ha dit que no ho sap. Entrant en l'objecte de l'estudi sobre el ball de bastons, quan se'ls hi ha preguntat si li han ensenyat alguna vegada aquesta dansa, un 79,4% d'alumnes han dit que sí i un 20,6% ha dit que no. I a la pregunta de creus que es podria millorar que s'ha plantejat als alumnes que havien contestat que si se'ls ha ensenyat ball de bastons, un 51,9% creu que si es podria millorar, un 29,6% creu que no i un 18,5% no ho sap.

A partir d'aquestes entrevistes i enquestes, s'ha vist com ha treballat la dansa aquest centre, però com han plasmat l'alumnat i les docents, hi ha la necessitat d'aprofundir el tema. A través dels qüestionaris l'alumnat expressava que volien aprendre més sobre el vestuari, les músiques, els instruments, la història, les famílies i la dansa des d'una perspectiva diferent de la que havien fet. Tant les docents com l'alumnat mostraven que la dansa aportava diferents valors i són conscients que ajuda al desenvolupament motriu, emocional i la funció social. A part les mestres reclamen que la dansa estigui més present dins del Decret 119/2015, de 23 de juny d'ordenació dels Ensenyaments de l'Educació Primària DOGC núm. 6900, de 26.06.2015. També destacaven la necessitat de crear un projecte educatiu sobre el ball de bastons per poder tractar-lo des dels diferents aspectes d'aquest i saber com fer-ho. És per això que s'ha recollit totes les demandes de l'alumnat i les docents per estructura una metodologia per ensenyar el ball de bastons dins de l'aula.

Aquesta parteix de la música per arribar a aprendre la dansa i tractant les diferents parts del ball de bastons com que és, l'origen, els instruments musicals, les famílies bastoneres, el vestuari, la veu i finalment la dansa. Primerament s'ensenya melodia i la cançó on acompanyarà a l'alumnat durant tota la programació i a partir d'aquí es desenvolupen tots els apartats i s'acaba amb la dansa. La unitat didàctica pretén resoldre les necessitats de l'alumnat i les docents i ajudar aquestes últimes a poder-ho posar en practica dins de les seves aules.

4.4 Projecte educatiu

La unitat didàctica sencera de tot el projecte educatiu la trobareu a l'annex 7.2. Tot seguit, trobareu un petit resum d'aquest.

Justificació

Aquesta unitat de programació té com a eix temàtic música i la dansa a través del ball de bastons. Per fer aquesta programació s'han tingut en compte les necessitats del centre educatiu estudiat on es demanava treballar el ball de bastons i ampliar els continguts d'aquesta dansa. Hi ha una necessitat de treballar la dansa a l'aula, sobretot en l'alumnat que té dificultats de lateralitat, l'expressió corporal, la capacitat motriu, l'autoconfiança, la consciència corporal i social, la interacció amb l'espai, el tempo, el ritme, la socialització, entre altres aspectes.

En aquesta unitat de programació gira al voltant del Ball de bastons, però es treballarà des de dues línies, una és la música i l'altra és la dansa. Es començarà amb la part musical on s'utilitzarà la cançó que s'ha creat de zero pensat per l'alumnat de 5è per fer el ball de bastons. Amb aquesta cançó es treballarà la veu, l'afinació, el ritme, el llenguatge musical, saber escoltar, entre altres aspectes musicals.

La part de dansa es treballarà a partir del ball creat per aquest projecte on es treballarà diferents continguts com l'expressió artística, la interpretació col·lectiva corporal, la producció artística, el respecte, l'entorn cultural i altres aspectes sobre la dansa.

Amb aquesta unitat didàctica es treballen els següents continguts:

Àmbit lingüístic	Àmbit artístic	Àmbit d'educació en valors
<p>1. Interacció en diàlegs o debats, de manera coherent i estructurada, aportant i defensant idees pròpies i justificant-les amb arguments i contra arguments raonats.</p>	<p>4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...</p>	<p>8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.</p>
<p>2. Producció de textos orals de diferents tipus i formats de l'àmbit personal i escolar amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa.</p>	<p>5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.</p>	<p>9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.</p>
<p>3. Comprensió del sentit global i específic d'un text de tipologia diversa en diferents formats i suports identificant les informacions literals i inferencials.</p>	<p>6. Interpretació col·lectiva: coordinació amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenció al director.</p>	<p>10. Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.</p>
	<p>7. Interès, valoració i respecte pel fet artístic i per les produccions artístiques pròpies i alienes.</p>	

Metodologia i Temporalització

Per aquest treball s'ha creat una metodologia on s'utilitzarà la música per millorar l'assoliment de la dansa. Aquesta metodologia consisteix a treballar la cançó "Dalt del pi" que s'ha compost per aquest treball. Amb aquesta peça es treballarà la melodia i la lletra de la cançó fent així que s'interioritzi en els alumnes i els hi sigui més fàcil recordar els passos i la melodia durant l'execució de la dansa on també cantaran la lletra. Aprofitant aquesta cançó es treballaran diferents aspectes musicals com: els instruments tradicionals, la veu, l'afinació, el ritme, els compassos, la tonalitat, l'escolta, la música tradicional i popular, les segones veus, el transport, les músiques del ball de bastons...

Per crear aquesta cançó s'ha tingut present diferent elements. Aquesta cançó està arrelada a la música tradicional i popular catalana, però té una curiositat. En l'àmbit melòdic-harmònic, la majoria de les cançons tradicionals que comencen amb anacrusi i fan un salt de quarta, aquest salt és de dominant a tònica, però en canvi aquesta se li ha volgut fer un començament de tònica a subdominant. D'aquesta manera es pot treballar les diferències de la música tradicional. També la segona veu de la melodia en comptes de ser contrapuntística, s'ha fet de forma homofònica seguint els cànons de la música tradicional, és a dir, a partir de terceroles. Aquestes estan per sobre de la melodia, però baixades una octava de manera que s'escolten sextes per sota. La melodia també conté diferents cadències i té una part de la melodia que s'ha inspirat en l'estructura melòdica de la cançó tradicional de ball de pastorets que és una altra dansa amb bastons, donant així la possibilitat de tractar altres danses mentre es treballa aquesta peça. Per acabar, la lletra de la cançó tracta sobre el ball de bastons, servint així de fil conductor per poder entrar a parlar sobre aquesta dansa.

El ball que s'ha creat per aquesta melodia s'ha tingut en compte l'estil coreogràfic de la zona que li pertoca al centre educatiu investigat, que és l'estil del Baix Penedès. El ball consta de dues parts ben diferenciades on es repeteix dues vegades cada part. La primera part amb un ritme i coreografia senzilla com negra i silenci o una seqüència de tres negres i un silici amb picades i moviments característics de la colla del municipi i de l'estil coreogràfic de la zona com són les diagonals, les picades a terra i el rebatre. La segona part també inspirada en l'estil, el ritme té una mica més de dificultat com les dues corxeres i la negra com a base i en algun moment puntual una seqüència rítmica de dues negres. En aquesta part destaca principalment les passades i el sota-cama. Tota la

dansa ha estat confeccionada per treballar la coordinació de tot el cos i el ritme amb la melodia, a part no solament hi ha picades en una altura del cos com pot ser a l'altura del cap sinó que hi ha picades tant a terra, a l'altura dels genolls, al mig del cos, a la part superior del cos i per sobre del cap. A part de les picades, la dansa permet relacionar-se amb diferents companys durant la seva execució per tant no ballaran solament amb un company i haurà de ser un treball cooperatiu per poder acabar-lo. Per últim, s'ha confeccionat una versió del ball més senzilla per adaptar-nos a tota mena de necessitats per part de l'alumnat. Cal destacar que per fer tota la unitat didàctica s'ha tingut en compte experiències anteriors amb diferent tipologia d'alumnat.

Aquesta unitat didàctica es durà a terme des de la setmana del 6 de maig fins a la del 3 de juny coincidint en la setmana on se celebra el dia de l'associacionisme cultural. En aquestes sessions s'intercalen una sessió de teoria i una sessió de pràctica.

Visualització de les sessions al calendari:

Maig						
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Juny						
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Sessió	Activitats	Objectius	Annexos de la UD
Sessió 1	En aquesta sessió es treballa la cançó que s'ha creat per aquest projecte amb la melodia, la lletra i s'explica de què va la cançó.	Treballar el compàs, l'armadura, el tempo, els instruments, la veu, l'afinació...	Annex 7.2.1.1, annex 7.2.1.2 i annex 7.2.1.3.
Sessió 2	Es parlarà de la recerca que han fet els alumnes sobre el Ball de Bastons i s'explicarà que és aquesta dansa, la seva història i la colla del municipi.	Començar a conèixer que és un Ball de Bastons. Diferenciar entre ball i dansa.	Annex 7.2.1.4 i annex 7.2.1.5.
Sessió 3	En aquesta sessió es cantarà la cançó i també	Treballar la cançó del Ball de Bastons de diferents maneres.	Annex 7.2.1.6 i annex 7.2.1.7.

	es tocarà amb instruments Orff.		
Sessió 4	Es treballarà el ball que s'ha confeccionat per aquest projecte.	Aprendre els moviments del ball.	Annex 7.2.1.8 i annex 7.2.1.9.
Sessió 5	En aquesta sessió s'explicarà les famílies bastoneres, els vestuaris i els instruments.	Conèixer les famílies bastoneres, el vestuari d'aquestes i amb quins instruments ballen.	Annex 7.2.1.10 i annex 7.2.1.11.
Sessió 6	Es treballarà el ball però introduint els salts.	Saber el ball amb els seus salts.	Annex 7.2.1.12
Sessió 7	Crear una segona lletra de la cançó.	Confeccionar una lletra per la cançó.	
Sessió 8	En aquesta sessió es quadrarà el ball de bastons amb la música i la veu cantada.	Saber ballar al ritme de la música i cantar al mateix temps.	Annex 7.2.1.12
Sessió 9	S'ensenyarà el resultat del ball davant de tot l'alumnat del centre	Ballar tot el ball correctament.	Annex 7.2.1.12

5. Conclusions

Un cop acabat el treball, tenim una visió més general i detallada a la vegada sobre la dansa, especialment en la importància de treballar la dansa en els infants a l'escola. Són diferents autores i autors les que defensen la seva inclusió en el món educatiu per la quantitat de beneficis que aporten al seu desenvolupament motriu, millorant la postura i prevenint diferents problemes de salut, així com pel seu desenvolupament emocional al qual la dansa ajuda a tenir capacitat per enfrontar-se a diferents situacions, millorar l'autoconfiança, millora del llenguatge no verbal per la comunicació, entre d'altres. I no podem oblidar-nos de com la dansa ajuda a socialitzar-nos, a millorar les relacions i la comunicació en grup. Tot el que acabem de mencionar també ho afirmen les tutores a les quals se'ls hi ha fet les entrevistes, on explicaven que la dansa i especialment el ball de bastons, ajuda a: la coordinació, l'expressió corporal, la compenetració, tenir sentit del ritme, saber escoltar la música, treballar en grup, expressar el seu interior, captar els sentiments i estats d'ànim dels altres. Tot plegat aspectes molt necessaris per a la vida.

No obstant això també posen èmfasi en la funció social d'aquesta dansa on ajuda a la difusió i coneixement de la cultura del país, on s'agrupa gent molt diversa procedent de diferents indrets que s'uneixen per ballar i això crea riquesa cultural; fomentant valors com la no discriminació, la inclusivitat o la integració. Tot això també ho tenen en compte l'alumnat, on a través dels qüestionaris, la gran majoria afirmava que la dansa és un canal per transmetre com expressar com ens sentim. Per tant fins i tot elles i ells s'adonen de la importància d'aquesta per al seu propi procés d'aprenentatge i de formació personal. Així doncs podem afirmar que és molt important i necessari que la dansa tingui un paper més rellevant dins del món educatiu, en especial en les primeres etapes com l'educació primària.

Aleshores, tal com es planteja a l'inici d'aquest treball, és necessari un canvi de metodologia per treballar el ball de bastons a l'educació primària? Si analitzem els resultats de la investigació, veiem que si és necessari fer un canvi de metodologia en aquest àmbit. Un cop s'ha pogut analitzar la situació de l'ensenyament del ball de bastons a l'educació primària en el 5è curs de l'escola investigada, s'ha trobat que aquesta dansa s'ha treballat molt superficialment i s'ha trobat docents

que la desconeixen. És més, el poc que s'ha treballat de manera esporàdica no ha estat dins de cap matèria per tant ni tan sols era avaluable.

Si ens centrem en els objectius específics del treball, s'ha comprovat que l'alumnat sí tenia consciència sobre el Ball de Bastons, però pels resultats dels qüestionaris molta part de l'alumnat no podrien descriure que és un ball de bastons en la seva totalitat. A més, s'ha pogut constatar que una part de l'alumnat ha treballat aquesta dansa, però com s'ha esmentat anteriorment no s'ha fet en profunditat i solament tractant el que seria el ball sense tenir en compte molts dels altres aspectes que estan recollits al projecte educatiu que s'ha confeccionat, com són: què és el ball de bastons, la història, els acompanyaments musicals, el vestuari i els estils coreogràfics.

Un cop finalitzat aquest treball, s'ha pogut confeccionar un projecte educatiu per donar resposta a les necessitats del centre que s'han pogut veure a través dels qüestionaris on l'alumnat mostrava el seu interès per conèixer els diferents aspectes d'aquesta dansa. A més, s'ha pogut elaborar una unitat didàctica concreta a partir de la qual s'han classificat diferents passos. Per fer-la s'ha tingut en compte tots els aspectes mencionats anteriorment sobre la dansa on s'ha creat una metodologia de treball per aconseguir uns millors resultats en la realització d'aquesta. Per fer-ho s'ha partit d'experiències pròpies on a partir de treballar una música i la seva lletra, l'alumnat era capaç de recordar millor els passos i evolucions de la dansa i així perfeccionar la tècnica d'aquesta. Tot i que finalment no s'ha pogut realitzar la unitat didàctica dins del centre educatiu per causa de situació de la Covid-19, podem dir que és una metodologia factible, ja que com s'ha dit anteriorment ja ho havia pogut posar en pràctica anteriorment. Per fer la unitat didàctica s'ha creat des de zero tant la melodia, la lletra i la dansa per tal d'adaptar-la el millor possible al nivell de l'alumnat i a l'estil propi de la zona i a la música tradicional pròpia del territori.

Tot i que no s'ha pogut implementar la programació amb la mostra escollida per aquesta investigació a causa de la Covid-19, sí que podem afirmar que qualsevol dansa aporta diversos beneficis a l'alumnat i per tant s'ha de seguir lluitant per donar-li més pes a les aules. Crec que aquest treball és una bona manera de treballar la dansa a l'aula i preservar les nostres tradicions. Tot i que aquest projecte no es pot extrapolar directament perquè es basava en el centre investigat, pretén ser un punt de partida a partir del qual es desenvolupi tota una metodologia que englobi tota

l'educació primària i fins i tot la secundària amb una seqüenciació adaptada per cada nivell, ateses les característiques de cadascun d'ells, així com dels centres educatius en qüestió. De fet, aquesta proposta podria ser un possible treball de fi de màster o, en funció de l'abast previst, un possible tema de programa de doctorat on s'uneixin els mons de l'educació i la cultura. A més, s'ha presentat aquesta proposta a la Coordinadora de Ball de Bastons de Catalunya la qual ha respost afirmant que donaria facilitats als centres educatius que volgueren aplicar la unitat didàctica sobre ball de bastons, amb l'adquisició del material necessari, entre altres. A part també es miraria d'abastar els diferents estils coreogràfics per poder-lo dur a terme en tot el Principat de Catalunya i no solament en una zona determinada.

Per concloure aquest apartat del treball, m'agradaria destacar la importància que té la dansa i el ball en els infants i el poc reconeixement que té en l'àmbit acadèmic. Espero que amb aquesta investigació hagi pogut aportar el meu gra de sorra perquè aquesta situació, sobretot pel que fa a la dansa i ball tradicional, es regularitzi. Tal com deia la ballarina i coreògrafa estatunidenca Martha Graham, **"la dansa és el llenguatge ocult de l'ànima"**. Penso que a través d'ella [la dansa] podem ajudar a canviar la forma que té el nostre alumnat de relacionar-se amb l'entorn i amb si mateix.

6. Bibliografía

Alpert, P. (2011). *The Health benefits of dance. Home Health care management and practice*, 23(2), 155-157.

Arteaga, M. (1997). *Desarrollo de la expresión corporal*. Barcelona, Ed. Inde.

Buendía, L., González, D. y Llorente, T. (Coords.) (2004). *Temas fundamentales en la investigación educativa*. Madrid: La Muralla.

Calventus, J. (2009). *Acerca de la relación entre el fundamento epistemológico y el enfoque metodológico en la investigación social: la controversia “cualitativo vs. Cuantitativo”*. Acontecer N° 7. P 1-11

Castañer, M. [et. al.] (2006). *La inteligencia corporal en la escuela. Análisis y propuestas*. Barcelona: Graó.

Cone, T. P., i Cone, S. L. (2012). *Teaching children dance*. Human Kinetics.

Creswell, J. W. (1998). *Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing among Five Traditions*. Thousand Oaks, California: Sage.

Decret 119/2015, de 23 de juny d'ordenació dels Ensenyaments de l'Educació Primària DOGC núm. 6900, de 26.06.2015.

Driessnack, M., Sousa, V. y Costa, I. (2007). *Revisión de los diseños de investigación relevantes para la enfermería: parte 3: métodos mixtos y múltiples*. Revista Latino-Americana de Enfermagem, 15(5), 179-182.

García, M. (1993). La encuesta. En: Garcia M, Ibáñez J, Alvira F. *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de Investigación*. Madrid: Alianza Universidad Textos; p. 141 – 70.

Hernández, F. (1995). *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: PPU.

Hugas i Batlle, A. (1996). *La danza y el Lenguaje del Cuerpo en la Educación Infantil*. Madrid: Celeste.

Johnson, B. y Onwuegbuzie, A. (2004). *Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come*. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26.

Kourkouta, L., Rarra, A., Mavroeidi, A., i Prodromidis, K. (2014). *The contribution of dance on children 's health*. *Prog Health Sci*, 4(1), 229–232.

Macovei, S., Zahiu, M., i Şulea, R. (2014). *Theoretical Arguments for Dance as a Means of Providing Aesthetic Education in Primary School*. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 117, 74–80. <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.02.181>

Marshall, C. & Rossman, G. B. (1999). *Designing Qualitative Research*. Thousand Oaks, California: Sage.

Ortiz, A. (2019). *El Ball de Bastons a la Península Ibèrica (Treball de Fi de Màster)*. Universitat Oberta de Catalunya. Catalunya. Espanya.

Pérez, R. (1991): *Pedagogía Experimental. La Medida en Educación. Curso de Adaptación*. Uned. 106.

Riera Vives, Ferran: *Inventari. La música folk als Països Catalans, del franquisme al Tradicionàrius*. Lleida. Pagès Editors S L (2019) Pàg 25 – 26.

Vallverdú, A. et Rovira, R (2005). *Les Músiques del Ball de Bastons i el seu context*. Cossetània edicions. Valls.

Vallverdú, A. et Rovira, R. (2006) *El Ball de Bastons a les comarques de Tarragona*. Diputació de Tarragona.

Vilarrúbias, D. (2014). El Ball de Bastons d'Igualada. Un element de distinció festiva i de protocol (s.XVII-XX). Reus

7. Annexos

7.1. Respostes lliures dels qüestionaris

Pregunta 7.b En cas afirmatiu, creus que si s'ensenyés d'una altra manera, t'agradaria més?

no me anrecordo

no crec

No. Crec que com m'ho han ensenyat esta molt bé.

Ja m'agrada com lo han ensellat .

No em recordo

SI

Si que ens hi ensenyasi el Joan.

si, m'agradaria que s'ensenyés d'una altra manera encara que també hem va agradar una mica com ens ho van ensenyar

no mare recordo

no men recordo com lan ensenyat

no lo se perquè no me recordo

No ho se. Yo crec que seria mes o menys lo mateix

Ya m'agrada com va ser perquè es feia poquet a poquet

Si perquè vull que el enseny d'una manera mes divertida perquè hem pareixia molt avorrit.

No perquè ami m'agrada com esta perquè així esta molt be.

Si, m'agradaria més

si perquè sol feiam balls i no ensenyaba

no, no me agradaria més perquè me lo a explicat bé

no,perque com em van explicar i ensenyar em va agradar molt

pot ser si

estic entre si y entre no porque portser facil o dificil

PER QUE SARIA PERFECTO

pot ser perquè es molt repetitiu

no perquè com mo an enseyat esta be.

si per que podia ser mes divertit

potser perquè l'ensenyament de ball de sardanes rea una mica avorrit.

no perquè ens ho van ensenyar molt bé però m'agradaria poder estar a l'hora de ballar am una amiga al costat.

Pregunta 8.a Creus que es podria millorar?

me agrada tot lo que me han enseñat a l'escola

no he fet

NO. Es impossible no es podria millorar de cap manera m'ho han ensenyat MOLT MOLT bé.

No caldria millorar perquè ja esta molt be .

Normal ¡Sí!

practican cada dia de ginasia duran la semana.Si

Ens han fet grups de quatre, i el professor ha fet moviments i nosaltres teníem que fer el mateix. Si que ens fessin jocs.

practicant balls, també m'auria agradat que ens ensenyessin més la istoria del ball de bastons, el vestuari, la música...

no mear cordat

no men recordo

No me en recordo

No me enrecordo

s' ah fet poc a poc i m' agrada, es imillorable

si però no m'en recordo de com mu va ensenyar així que si que crec que podria ser millor.

Jo crec que se podria millorar perquè se pot millorar el ball i la musica perquè sempre se pot millorar.

M'ho han ensenyat bé, "Creus que es podria millorar?" no, ja estava bé

No, esta bè.

Bé però me va faltar que me ensenyin més del ball de bastons

si,perque nomes ens van ensenyar el ball no ens van explicar nungun tipus de informació.

si es podria millorar

me han ensenyat be i crec que aixi esta be

yo crec que ya esta be

Si magradaria que magesin ensellat mes del ball de Bastonns

si. lo podria fer a un altre lloc al carrer

mirant al joan com o fa i imitar.lo

m'han ensenyat practicant i amb cançons. Es podria millorar ensenyant el vestuari i també beure com ballen altres escoles

bé però que ens ensenyessin més de el vestuari ,la musica i que ens ensenyessin amb diferents cançons com de Harry Potter ,estar wors ,etc.....

7.2. Unitat didàctica

Justificació

Aquesta unitat de programació té com a eix temàtic música i la dansa a través del ball de bastons. Per fer aquesta programació s'han tingut en compte les necessitats del centre educatiu estudiat on es demanava treballar el ball de bastons i ampliar els continguts d'aquesta dansa. Hi ha una necessitat de treballar la dansa a l'aula, sobretot en l'alumnat que té dificultats de lateralitat, l'expressió corporal, la capacitat motriu, l'autoconfiança, la consciència corporal i social, la interacció amb l'espai, el tempo, el ritme, la socialització, entre altres aspectes.

En aquesta unitat de programació gira al voltant del Ball de bastons, però es treballarà des de dues línies, una és la música i l'altra és la dansa. Es començarà amb la part musical on s'utilitzarà la cançó que s'ha creat de zero pensat per l'alumnat de 5è per fer el ball de bastons. Amb aquesta cançó es treballarà la veu, l'afinació, el ritme, el llenguatge musical, saber escoltar, entre altres aspectes musicals.

La part de dansa es treballarà a partir del ball creat per aquest projecte on es treballarà diferents continguts com l'expressió artística, la interpretació col·lectiva corporal, la producció artística, el respecte, l'entorn cultural i altres aspectes sobre la dansa.

Competències bàsiques

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

És la capacitat d'expressar, interpretar i comunicar conceptes, pensaments, fets i opinions, oralment i per escrit, fent servir diferents suports i formats (escrit, audiovisual, gràfic...) atenent la diversitat de llengües, per interactuar lingüísticament de manera adequada i creativa en diferents contextos socials i culturals.

4. Competència artística i cultural

És el coneixement, la comprensió i la valoració crítica de diferents manifestacions culturals i artístiques, tradicionals o no, que s'utilitzen com a font d'enriquiment i gaudi. També inclou la

capacitat de crear produccions artístiques pròpies o expressar experiències i emocions a través de diferents mitjans artístics.

7. Competència d'aprendre a aprendre

És la capacitat d'emprendre, organitzar i conduir un aprenentatge individualment o en grup, en funció dels objectius i necessitats, així com dominar els diferents mètodes i estratègies d'aprenentatges.

8. Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

És l'adquisició de la consciència i l'aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, d'imaginar projectes i de convertir les idees en les accions, d'aprendre de les errades, d'assumir riscos i de treballar en equip.

Objectius, competències, criteris d'avaluació i continguts.

A partir del decret 119/2015, de 23 de juny s'ha extret les competències, criteris, objectius i continguts que s'utilitzaran en aquesta unitat didàctica. A continuació es troben detallats on cada àmbit està d'un color per poder-los diferenciar més fàcilment a part també estan numerats els objectius i els continguts per aquest mateix motiu.

***Relació de competències, criteris i objectius de cada àmbit:**

- Àmbit lingüístic
- Àmbit artístic
- Àmbit d'educació en valors

Dimensions	Competències	Objectius	Criteris d'avaluació
Comunicació oral	C1: Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.	1. Comprendre missatges procedents de diferents fonts i extreure les idees principals.	Criteri 1: Comprendre produccions orals (conferències, exposicions, explicacions) provinents de diferents mitjans. Tenir capacitat per fer-ne una síntesi també oral a partir de les idees principals que s'hi han exposat.
	C3: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.	2. Participar en una conversa col·lectiva sobre els diferents temes i expressar-se adequadament durant les intervencions.	Criteri 2: Participar activament en les converses de classe i utilitzar un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques, com ara relacionar-se, aprendre, expressar experiències viscudes, imaginar. Saber escoltar els altres i respectar els torns de paraula.
Comprensió lectora	C5: Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.	3. Comprendre missatges procedents de diferents fonts i extreure les idees principals.	Criteri 8: Llegir de manera autònoma i comprensiva, mostrant interès per tot tipus de textos.

Percepció, comprensió i valoració	C1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.	4. Entendre la música popular i tradicional.	Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.
	C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.	5. Entendre diferents produccions artístiques.	Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.
	C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.	6. Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper.	Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.
Interpretació i producció	C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.	7. Interpretar cançons vocalment i instrumentalment.	Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

	<p>C7: Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic, per expressar-se, interpretar i comunicar-se.</p>	<p>8. Interpretar un ball de bastons.</p>	<p>Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.</p>
<p>Imaginació i creativitat</p>	<p>C8: Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics</p>	<p>9. Crear la lletra d'una estrofa d'una melodia.</p>	<p>Criteri 7: Crear cançons i participar en creacions individuals i col·lectives emprant degudament la terminologia i grafia corresponents.</p>

	C9: Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.	10. Participar en la producció final.	Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.
Personal	C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.	11. Superar les dificultats produïdes durant les activitats.	Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.
Interpersonal	C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.	12. Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.	Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Social	C8: Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.	13. Ajudar i cooperar amb la resta d'alumnat.	Criteri 8: Acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics.
---------------	--	---	---

Continguts

Àmbit lingüístic

Dimensió	Continguts clau	Continguts curricular
Comunicació oral	Tema, idees principals i rellevants.	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="764 1052 1503 1318">1. Interacció en diàlegs o debats, de manera coherent i estructurada, aportant i defensant idees pròpies i justificant-les amb arguments i contra arguments raonats. <li data-bbox="764 1318 1503 1602">2. Producció de textos orals de diferents tipus i formats de l'àmbit personal i escolar amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa.
Comprensió lectora	Lèxic: vocabulari usual i específic.	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="764 1633 1503 1871">3. Comprensió del sentit global i específic d'un text de tipologia diversa en diferents formats i suports identificant les informacions literals i inferencials.

Àmbit artístic

Dimensió	Continguts clau	Continguts curricular
Percepció, comprensió i valoració	Interès pel patrimoni i les manifestacions artístiques.	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...
Interpretació i producció	Produccions artístiques: plàstiques, musicals i corporals.	5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.
	Interès, valoració i respecte pel fet artístic i per les produccions artístiques pròpies i alienes.	6. Interpretació col·lectiva: coordinació amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenció al director.
Imaginació i creativitat	Imaginació i creativitat en l'expressió i comunicació artística.	7. Interès, valoració i respecte pel fet artístic i per les produccions artístiques pròpies i alienes.

Àmbit d'educació en valors

Dimensió	Continguts clau	Continguts curricular
Personal	Responsabilitat i coresponsabilitat.	8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.
Interpersonal	Sensibilitat, respecte i tolerància envers els altres i la seva diversitat.	9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.
Social	Cooperació, solidaritat i altruisme.	10. Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.

Metodologia i Temporalització

Per aquest treball s'ha creat una metodologia on s'utilitzarà la música per millorar l'assoliment de la dansa. Aquesta metodologia consisteix a treballar la cançó "Dalt del pi" que s'ha compost per aquest treball. Amb aquesta peça es treballarà la melodia i la lletra de la cançó fent així que s'interioritzi en els alumnes i els hi sigui més fàcil recordar els passos i la melodia durant l'execució de la dansa on també cantaran la lletra. Aprofitant aquesta cançó es treballaran diferents aspectes musicals com: els instruments tradicionals, la veu, l'afinació, el ritme, els compassos, la tonalitat, l'escolta, la música tradicional i popular, les segones veus, el transport, les músiques del ball de bastons...

Per crear aquesta cançó s'ha tingut present diferent elements. Aquesta cançó està arrelada a la música tradicional i popular catalana, però té una curiositat. En l'àmbit melòdic-harmònic, la majoria de les cançons tradicionals que comencen amb anacrusi i fan un salt de quarta, aquest salt és de dominant a tònica, però en canvi aquesta se li ha volgut fer un començament de tònica a subdominant. D'aquesta manera es pot treballar les diferències de la música tradicional. També la segona veu de la melodia en comptes de ser contrapuntística, s'ha fet de forma homofònica seguint els cànons de la música tradicional, és a dir, a partir de terceroles. Aquestes estan per sobre de la melodia, però baixades una octava de manera que s'escolten sextes per sota. La melodia també conté diferents cadències i té una part de la melodia que s'ha inspirat en l'estructura melòdica de la cançó tradicional de ball de pastorets que és una altra dansa amb bastons, donant així la possibilitat de tractar altres danses mentre es treballa aquesta peça. Per acabar, la lletra de la cançó tracta sobre el ball de bastons, servint així de fil conductor per poder entrar a parlar sobre aquesta dansa.

El ball que s'ha creat per aquesta melodia s'ha tingut en compte l'estil coreogràfic de la zona que li pertoca al centre educatiu investigat, que és l'estil del Baix Penedès. El ball consta de dues parts ben diferenciades on es repeteix dues vegades cada part. La primera part amb un ritme i coreografia senzilla com negra i silenci o una seqüència de tres negres i un silici amb picades i moviments característics de la colla del municipi i de l'estil coreogràfic de la zona com són les diagonals, les picades a terra i el rebatre. La segona part també inspirada en l'estil, el ritme té una mica més de dificultat com les dues corxeres i la negra com a base i en algun moment puntual una seqüència rítmica de dues negres. En aquesta part destaca principalment les passades i el sota-cama. Tota la dansa ha estat confeccionada per treballar la coordinació de tot el cos i el ritme amb la melodia, a part no solament hi ha picades en una altura del cos com pot ser a l'altura del cap sinó que hi ha picades tant a terra, a l'altura dels genolls, al mig del cos, a la part superior del cos i per sobre del cap. A part de les picades, la dansa permet relacionar-se amb diferents companys durant la seva execució per tant no ballaran solament amb un company i haurà de ser un treball cooperatiu per poder acabar-lo. Per últim, s'ha confeccionat una versió del ball més senzilla per adaptar-nos a tota mena de necessitats per part de l'alumnat. Cal destacar que per fer tota la unitat didàctica s'ha tingut en compte experiències anteriors amb diferent tipologia d'alumnat.

Aquesta unitat didàctica es durà a terme des de la setmana del 6 de maig fins a la del 3 de juny coincidint en la setmana on se celebra el dia de l'associacionisme cultural. En aquestes sessions s'intercalen una sessió de teoria i una sessió de pràctica.

Visualització de les sessions al calendari:

Maig						
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Juny						
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Fitxes de sessions:

Títol: Què ens diu la partitura?				
Sessió: 1				
Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	1.00h	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet
Competències				
Àmbit lingüístic				
C3: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.				
C5: Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.				
Àmbit artístic				
C1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.				
C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.				
C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.				

C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

Àmbit d'educació en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

Objectius	Continguts
2.Participar en una conversa col·lectiva sobre els diferents temes i expressar-se adequadament durant les intervencions.	1. Interacció en diàlegs o debats, de manera coherent i estructurada, aportant i defensant idees pròpies i justificant-les amb arguments i contra arguments raonats.
3.Comprendre missatges procedents de diferents fonts i extreure les idees principals.	3. Comprensió del sentit global i específic d'un text de tipologia diversa en diferents formats i suports identificant les informacions literals i inferencials.
4.Entendre la música popular i tradicional.	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...
5.Entendre diferents produccions artístiques.	5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.
6.Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper.	8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.
7.Interpretar cançons vocalment i instrumentalment.	9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.

11.Superar les dificultats produïdes durant les activitats.	
12.Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.	

Seqüència didàctica

	<p>10' Començarem la sessió ensenyant la partitura als alumnes, aquí se'ls hi demanarà que ens expliquin coses que veuen a la partitura com per exemple el compàs, l'armadura, el tempo, instruments... Si es deixen alguna cosa, ho acabarem d'explicar. (Annex 1)</p> <p>10'A continuació llegirem la lletra de la partitura i comentarem de què parla la partitura. (Annex 2)</p>
	<p>20' Un cop explicat de què va la cançó picarem el ritme de la melodia i després llegirem la lletra de la melodia seguint aquest ritme.</p> <p>15' Quan els alumnes hagin interioritzat el ritme, escalfarem la veu i cantarem la primera part de la melodia. Un cop assolida aquesta primera part, cantarem la segona part. Si la cançó és molt greu pels alumnes, repartirem la versió en Fa Major on solament estarà la veu. (Annex 3)</p> <p>5'Acabarem la sessió demanant als alumnes que investiguin una mica que és el ball de bastons i que visualitzin algun vídeo per comentar-ho a la pròxima sessió.</p>

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
-----------------------------	----------------------------	--------------------------------	------------------

Fitxes i piano.	Gran grup.	L'activitat és compatible amb les necessitats dels alumnes que necessiten atenció a la diversitat.	Aquesta activitat és d'iniciació i no serà avaluativa.
-----------------	------------	--	--

criteris d'avaluació

Criteri 2: Participar activament en les converses de classe i utilitzar un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques, com ara relacionar-se, aprendre, expressar experiències viscudes, imaginar. Saber escoltar els altres i respectar els tornos de paraula.

Criteri 8: Llegir de manera autònoma i comprensiva, mostrant interès per tot tipus de textos.

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.

Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Títol: Què em trobat? Descubrim el Ball de Bastons

Sessió: 2

Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	1.00h	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet

Competències

Àmbit lingüístic

C1: Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.

C3: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.

Àmbit artístic

C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

Àmbit d'educació en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

Objectius	Continguts
<p>1.Comprendre missatges procedents de diferents fonts i extreure les idees principals.</p> <p>2.Participar en una conversa col·lectiva sobre els diferents temes i expressar-se adequadament durant les intervencions.</p> <p>6.Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper</p> <p>11.Superar les dificultats produïdes durant les activitats.</p>	<p>1.Interacció en diàlegs o debats, de manera coherent i estructurada, aportant i defensant idees pròpies i justificant-les amb arguments i contra arguments raonats.</p> <p>2.Producció de textos orals de diferents tipus i formats de l'àmbit personal i escolar amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa.</p> <p>4.Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...</p> <p>8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.</p>

Seqüència didàctica

	<p>25' En aquesta sessió farem una posada en comú de tot el que han buscat i descobert els alumnes.</p> <p>25' Quan tots hagin acabat de parlar i aportar, s'explicarà que és un ball de bastons, la seva història i la colla del municipi. (annex 4)</p>
	<p>10' Un cop acabada la part teòrica, es farà un Quizizz per veure si han estat atents a les explicacions. (annex 5)</p>

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
Fitxes i ordinadors.	Gran grup.	Contingut més reduït.	A través del Quizizz.

	Individual.		
 criteris d'avaluació			
<p> Criteri 1: Comprendre produccions orals (conferències, exposicions, explicacions) provinents de diferents mitjans. Tenir capacitat per fer-ne una síntesi també oral a partir de les idees principals que s'hi han exposat.</p> <p> Criteri 2: Participar activament en les converses de classe i utilitzar un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques, com ara relacionar-se, aprendre, expressar experiències viscudes, imaginar. Saber escoltar els altres i respectar els torns de paraula.</p> <p> Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.</p> <p> Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.</p>			

 Títol: Cantem!				
 Sessió: 3				
 Grup classe	 Durada	 Període	 Curs escolar	 Mestre
5è B	1.00h	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet
 Competències				
 Àmbit artístic				

C1: Mostrar hàbits de percepci3 c3ncient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

Àmbit d'educaci3 en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

C8: Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.

Objectius	Continguts
4. Entendre la música popular i tradicional	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...
5. Entendre diferents produccions artístiques.	5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.
7. Interpretar cançons vocalment i instrumentalment.	6. Interpretaci3 col·lectiva: coordinaci3 amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenci3 al director.
11. Superar les dificultats produïdes durant les activitats.	8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.

12. Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.	9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.
13. Ajudar i cooperar amb la resta d'alumnat.	10. Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.

Seqüència didàctica

	10' Començarem la sessió amb el grup classe repassant la cançó i a continuació picaran el ritme dels bastons mentre la canten.
	10' Després donarem una partitura per tocar amb instruments Orff que estarà en una altra tonalitat, a partir d'aquí compararem les dues partitures i explicarem que les melodies es poden transportar a altres tonalitats per adaptar-nos als instruments. (Annex 6)
	40' Repartirem els instruments i dividirem la cançó per parts on cada alumne tocarà un tros d'aquesta.

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
Instruments Orff i fitxes.	Gran grup	L'activitat és compatible amb les necessitats dels alumnes que necessiten atenció a la diversitat.	A través d'una rubrica. (Annex 7)
	Individual		

Criteris d'avaluació

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Criteri 8: Acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics.

Títol: Ballem junts!

Sessió: 4

Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	1.00h	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet

Competències

Àmbit artístic

C1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

C7: Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic, per expressar-se , interpretar i comunicar-se.

Àmbit d'educació en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

C8: Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.

Objectius	Continguts
4. Entendre la música popular i tradicional 5. Entendre diferents produccions artístiques. 6. Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper 7. Interpretar cançons vocalment i instrumentalment. 8. Interpretar un ball de bastons	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions... 5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent. 6. Interpretació col·lectiva: coordinació amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenció al director. 8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència. 9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.

<p>11.Superar les dificultats produïdes durant les activitats.</p> <p>12.Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.</p> <p>13.Ajudar i cooperar amb la resta d'alumnat.</p>	<p>10.Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.</p>
---	---

Seqüència didàctica

	<p>5' Abans de ballar, mirarem el vídeo del ball que realitzarem. (Annex 8)</p> <p>5' A continuació anirem al pati per realitzar el ball. Començarem recordant la cançó per ajudar-nos a fer el ball i dividirem la classe per grups. (Annex 9)</p> <p>20' Primer farem la primera part del ball, explicarem com s'agafen els bastons per evitar possibles lesions i començarem a fer els moviments i els passos del ball.</p> <p>30' Un cop hagin après la primera part, ensenyarem la segona part del ball.</p>
--	---

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
Bastons.	Gran grup. Per grups de vuit.	L'activitat és compatible amb les necessitats dels alumnes que necessiten atenció a la diversitat.	Aquesta activitat és d'iniciació i no serà avaluativa.

Criteris d'avaluació

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.

Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Criteri 8: Acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics.

Títol: Ens endinsem en el Ball de Bastons

Sessió: 5

Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	1.00h	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet

Competències

Àmbit lingüístic

C1: Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.

C3: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.

Àmbit artístic

C1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

Àmbit d'educació en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

Objectius	Continguts
1.Comprendre missatges procedents de diferents fonts i extreure les idees principals.	1.Interacció en diàlegs o debats, de manera coherent i estructurada, aportant i defensant idees pròpies i justificant-les amb arguments i contra arguments raonats.
2.Participar en una conversa col·lectiva sobre els diferents temes i expressar-se adequadament durant les intervencions.	2.Producció de textos orals de diferents tipus i formats de l'àmbit personal i escolar amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa.
4.Entendre la música popular i tradicional	

5. Entendre diferents produccions artístiques.	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...
6. Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper	5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.
11. Superar les dificultats produïdes durant les activitats.	8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.

Seqüència didàctica

40' En aquesta sessió s'explicaran que són les famílies bastoneres, el vestuari i els instruments que acompanyen aquest ball. Es portarà diferents vestuaris bastoners que ens deixarà la Coordinadora de Ball de Bastons de Catalunya i també els instruments tradicionals que s'utilitzen al Ball de Bastons. (Annex 10)
10' A continuació es realitzarà un Quizizz sobre els temes tractats en aquesta sessió. (Annex 11)
10' Per acabar la sessió explicarem que per la sessió 7, hauran de portar pensada una altra possible lletra de la cançó.

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
Ordinadors, fitxes, vestuari i instruments.	Gran grup	Contingut més reduït.	A través del Quizizz.
	Individual		

Criteris d'avaluació

Criteri 1: Comprendre produccions orals (conferències, exposicions, explicacions) provinents de diferents mitjans. Tenir capacitat per fer-ne una síntesi també oral a partir de les idees principals que s'hi han exposat.

Criteri 2: Participar activament en les converses de classe i utilitzar un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques, com ara relacionar-se, aprendre, expressar experiències viscudes, imaginar. Saber escoltar els altres i respectar els torns de paraula.

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Títol: Com saltarem?

Sessió: 6

Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	45 min.	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet

Competències

Àmbit artístic

C1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

C7: Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic, per expressar-se, interpretar i comunicar-se.

Àmbit d'educació en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

C8: Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.

Objectius	Continguts
4. Entendre la música popular i tradicional 5. Entendre diferents produccions artístiques. 6. Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper 7. Interpretar cançons vocalment i instrumentalment.	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions... 5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent. 6. Interpretació col·lectiva: coordinació amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenció al director. 8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.

<p>8. Interpretar un ball de bastons</p> <p>11. Superar les dificultats produïdes durant les activitats.</p> <p>12. Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.</p> <p>13. Ajudar i cooperar amb la resta d'alumnat.</p>	<p>9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.</p> <p>10. Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.</p>
---	---

Seqüència didàctica

	45' Començarem recordant el ball, quan surti, introduïrem els salts durant el ball. Primer s'incorporaran els salts a les picades en diagonal, després al sota-cama i per últim durant tot el ball.
--	---

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
Bastons.	Grups de vuit.	L'activitat és compatible amb les necessitats dels alumnes que necessiten atenció a la diversitat.	A través de la rúbrica i es compararà l'evolució de l'alumnat (Annex 12).

Criteris d'avaluació

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.

Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Criteri 8: Acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics.

Títol: Creem lletres!

Sessió: 7

Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	1.00h	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet

Competències

Àmbit lingüístic

C1: Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.

C3: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.

Àmbit artístic

C1: Mostrar hàbits de percepci3 conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

C8: Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.

Àmbit d'educaci3 en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

C8: Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.

Objectius	Continguts
1.Comprendre missatges procedents de diferents fonts i extreure les idees principals. 2.Participar en una conversa col·lectiva sobre els diferents temes i expressar-se adequadament durant les intervencions.	1.Interacci3 en diàlegs o debats, de manera coherent i estructurada, aportant i defensant idees pr3pies i justificant-les amb arguments i contra arguments raonats. 2.Producci3 de textos orals de diferents tipus i formats de l'àmbit personal i escolar amb preparaci3 prèvia, i adaptant l'entonaci3, el to de veu o el gest a la situaci3 comunicativa.

4. Entendre la música popular i tradicional.	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...
5. Entendre diferents produccions artístiques.	5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.
7. Interpretar cançons vocalment i instrumentalment.	7. Interès, valoració i respecte pel fet artístic i per les produccions artístiques pròpies i alienes.
9. Crear la lletra d'una estrofa d'una melodia.	8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.
11. Superar les dificultats produïdes durant les activitats.	9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.
12. Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.	10. Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.
13. Ajudar i cooperar amb la resta d'alumnat.	

Seqüència didàctica

	50' En aquesta sessió els alumnes ens ensenyaran les seves propostes d'una segona estrofa, si algú no la té o no l'ha acabat, s'ajuntarà amb un altre alumne per acabar-la. Es deixarà una estona per acabar-la abans de presentar-les.
	10' Una vegada vista totes les propostes es votarà individualment, les més votades es tornaran a votar amb els grups de vuit dels balls i aquí es decidirà la que més els hi agradi o les dues que més els hi agradi. Quan s'hagi decidit, la copiaran per estudiar-la per la pròxima sessió.

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
No fa falta material.	Individual	Els alumnes que tinguin dificultat ho faran amb parella.	Aquesta activitat no serà avaluativa.
	Grups de vuit		

Criteris d'avaluació

Criteri 1: Comprendre produccions orals (conferències, exposicions, explicacions) provinents de diferents mitjans. Tenir capacitat per fer-ne una síntesi també oral a partir de les idees principals que s'hi han exposat.

Criteri 2: Participar activament en les converses de classe i utilitzar un llenguatge comprensible per a les funcions bàsiques, com ara relacionar-se, aprendre, expressar experiències viscudes, imaginar. Saber escoltar els altres i respectar els torns de paraula.

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Criteri 7: Crear cançons i participar en creacions individuals i col·lectives emprant degudament la terminologia i grafia corresponents.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Criteri 8: Acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics.

Títol: Repassem el ball!

Sessió: 8

Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	45 min.	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet

Competències

Àmbit artístic

C1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

C7: Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic, per expressar-se , interpretar i comunicar-se.

Àmbit d'educació en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

C8: Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.

Objectius	Continguts
<p>4. Entendre la música popular i tradicional</p> <p>5. Entendre diferents produccions artístiques.</p> <p>6. Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper</p> <p>7. Interpretar cançons vocalment i instrumentalment.</p> <p>8. Interpretar un ball de bastons.</p> <p>11. Superar les dificultats produïdes durant les activitats.</p> <p>12. Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.</p> <p>13. Ajudar i cooperar amb la resta d'alumnat.</p>	<p>4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions...</p> <p>5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent.</p> <p>6. Interpretació col·lectiva: coordinació amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenció al director.</p> <p>8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència.</p> <p>9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques.</p> <p>10. Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.</p>

Seqüència didàctica

	40' En aquesta sessió repassarem tot el ball i a continuació es quadrarà el ball amb la música, la veu cantada i les noves estrofes.
	5' Els últims minuts de la sessió explicarem com serà la sessió final.

Materials i recursos	Organització d'aula	Atenció a la diversitat	Avaluació
Bastons.	Grups de vuit.	L'activitat és compatible amb les necessitats dels alumnes que necessiten atenció a la diversitat.	A través de la rúbrica i es compararà l'evolució de l'alumnat (Annex 12).

Criteris d'avaluació

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.

Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Criteri 8: Acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics.

Títol: Som un Ball de Bastons!

Sessió: 9

Grup classe	Durada	Període	Curs escolar	Mestre
5è B	1.00h	3r Trimestre	2020-2021	Joan Macias Bonet

Competències

Àmbit artístic

C1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

C2: Utilitzar elements bàsics del llenguatge visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.

C3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

C6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

C7: Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic, per expressar-se , interpretar i comunicar-se.

C9: Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.

Àmbit d'educació en valors

C2: Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.

C6: Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.

C8: Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.

Objectius	Continguts
4. Entendre la música popular i tradicional 5. Entendre diferents produccions artístiques. 6. Conèixer l'entorn cultural popular i tradicional proper 7. Interpretar cançons vocalment i instrumentalment. 8. Interpretar un ball de bastons 10. Participar en la producció final. 11. Superar les dificultats produïdes durant les activitats. 12. Mostrar interès amb les activitats realitzades, participant de forma activa i expressant-se amb llibertat.	4. Interès i curiositat per descobrir, gaudir i participar de les manifestacions artístiques que ofereix l'entorn: exposicions, espectacles, actuacions... 5. Estructures de simultaneïtat en produccions musicals i artístiques de complexitat creixent. 6. Interpretació col·lectiva: coordinació amb els acompanyants en el cant i la dansa col·lectius i atenció al director. 7. Interès, valoració i respecte pel fet artístic i per les produccions artístiques pròpies i alienes. 8. Habilitats personals: autonomia, autenticitat i resiliència. 9. Estratègies de mediació i gestió positiva de conflictes: diàleg i actituds pacífiques. 10. Assumpció de responsabilitats i compromisos en activitats de l'entorn més proper.

13. Ajudar i cooperar amb la resta d'alumnat.

Seqüència didàctica

En aquesta sessió l'alumnat farà una representació davant de l'escola o dels altres alumnes on es vestiran de bastoneres i bastoneres que ens ho proporcionarà la Coordinadora de Ball de Bastons de Catalunya. En aquesta mostra també hi participarà la colla local per ajudar i animar als alumnes i ens mostraran també algun dels seus balls. És dura a terme la setmana on està emmarcat el dia de l'associacionisme cultural.

45' La primera part de la sessió la dedicarem a repassar el ball amb tots els grups de vuit i a canviar-nos de roba.

45' A la segona part, aniran venint les diferents classes a veure la mostra de ball de bastons on aniran actuant el nostre alumnat per grups amb música en directe i s'anirà intercalant actuacions del Ball de Bastons del municipi.

Materials i recursos

Organització d'aula

Atenció a la diversitat

Avaluació

Bastons i vestuari.

Grups de vuit.

L'activitat és compatible amb les necessitats dels alumnes que necessiten atenció a la diversitat.

A través de la rúbrica i es compararà l'evolució de l'alumnat (Annex 12).

criteris d'avaluació

Criteri 1: Identificar i reconèixer en les diverses formes d'expressió artística alguns trets socials, culturals, religiosos, formals, estructurals, ideològics, psicològics, semiòtics i de gènere.

Criteri 8: Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

Criteri 2: Formular opinions i argumentacions i cercar creences i idees al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.

Criteri 6: Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.

Criteri 2: Mostrar motivació per la millora personal i respondre als reptes i les dificultats amb esforç i motivació.

Criteri 7: Respectar les característiques dels altres i escoltar i respectar les seves opinions.

Criteri 8: Acceptar i practicar les normes de convivència i els hàbits cívics.

7.2.1. Annexos de la unitat didàctica

A continuació, es poden veure tots els annexos corresponents a la unitat didàctica presentada anteriorment.

7.2.1.1. Annex 1 de la unitat didàctica

Dalt del Pi

Ball de Bastons

Joan Macias Bonet

$\text{♩} = 120$ %

Ve
Dalt del pi dalt del pi dalt del pi n'hi ha u-na bran-ca que surt ca-da de-ma - tí que surt

Gra. 1

Gra. 2

Bastons

8

Ve
ca-da de-ma - tí Dalt del tí jo vull a-ga-far_a-ques - ta bran-ca jo vull a - ga-far_a-quest bas -

Gra. 1

Gra. 2

B.

14

Ve
tó jo vull a - ga-far_a-ques-ta bran-ca per ba - llarun ball de bas - tons jo vull tons Dalt del

Gra. 1

Gra. 2

B.

7.2.1.2. Annex 2 de la unitat didàctica

Que ens diu la partitura?

Lletra:

*Dalt del pi dalt del pi
dalt del pi n'hi ha una branca
que surt cada dematí
que surt cada dematí*

*jo vull agafar aquesta branca
jo vull agafar aquest bastó
jo vull agafar aquesta branca
per ballar un ball de bastons*

Aquesta lletra ens parla de dues coses, la primera és que ens parla d'on prové els bastons del ball de bastons. Com ja sabeu, els bastons són de fusta i vénen dels arbres. Per ballar aquesta dansa sempre s'han utilitzat diferents fustes, però actualment la més utilitzada és la d'alzina per la seva resistència i duresa. La segona cosa que ens transmet la lletra de la cançó són les ganes que té aquesta persona de ballar un ball i que vol transmetre aquesta il·lusió a la resta de gent que l'escolta.

JO VULL SER DEL BALL DE BASTONS

7.2.1.3. Annex 3 de la unitat didàctica

Dalt del Pi

Ball de Bastons

Joan Macias Bonet

$\text{♩} = 120$ ♩

Veü

Dalt del pi dalt del pi dalt del pin'hi ha u-na bran-ca que surt

Bastons

6

Ve.

ca-da de-ma - tí que surt ca-da de-ma - tí Dalt del tí jo vull

B.

11

Ve.

a-ga-far a-ques - ta bran-ca jo vull a - ga-far a-quest bas - tó jo vull

B.

15

Ve.

a - ga-far a-ques-ta bran-ca per ba - llar un ball de bas - tons jo vull

B.

19

Ve.

tons Dalt del

B.

D.S.

7.2.1.4. Annex 4 de la unitat didàctica

Descobrim el Ball de Bastons

Abans d'entrar a conèixer el ball de bastons, hem de saber diferenciar entre ball i dansa. El mot de dansa fa referència a una manifestació artística ballable que segueix un esquema coreogràfic, que està pautat, i que està emmarcat dins d'una festivitat i amb una indumentària concreta. En canvi el mot de ball és aquella manifestació artística ballable de caràcter més popular amb una estructura que és modelable dintre d'unes bases on hi ha una llibertat interpretativa dels balladors i amb roba de diari.

Ara si, què és un ball de bastons?

Un ball de bastons és una dansa que es caracteritza per ser ballada amb dos bastons a les mans on els bastoners i bastoneres els fan sonar quan els colpegen mentre fan diferents evolucions i salten al compàs d'una música. Aquesta dansa era ballada generalment per homes fins als anys vuitanta del segle XX on la majoria de colles van anant incorporant a la dona al ball de bastons. Generalment es balla amb un nombre parell de balladors, normalment de vuit persones col·locades en dues rengleres de quatre balladors encarats. La durada d'aquestes danses són al voltant del minut de durada.

Què sabem de l'origen d'aquesta dansa?

Hi ha diferents teories sobre l'origen del ball de bastons però les més reconegudes són:

1. Prové de les danses o ritus neolítics d'invocació a la fertilitat de la terra.
2. Segons prové de les danses guerreres del món grecoromà.
3. La que ens diu que provenen dels balls d'espases, ja que proliferen els balls de bastons quan es prohibeixen els balls d'espases al segle XVIII, substituint les espases per bastons.

Tot i que no hi ha molta informació es diu que la primera referència d'un ball de bastons a Catalunya es data el 1151 al casament de Ramon Berenguer IV i Peronella d'Aragó. No és fins al segle XVI que proliferen referències històriques d'aquesta dansa. Per exemple a la nostra demarcació tenim documentat Tortosa el 1557, Tarragona el 1633, Reus el 1792, Montblanc el 1872, entre d'altres.

Què sabem de la colla del municipi?

El Ball de Bastons de Salou es va crear a l'Institut Jaume I de Salou l'any 2003 de la mà de la professora del centre Rosa Sanatija i del folklorista cambrilenc Àngel Vallverdú i Rom. Durant el curs 2011-2012 la colla surt de l'Institut per obrir-se a tota la ciutat i s'incorpora a l'Associació Sal-i-Ou. Bestiari i Balls Popular que més tard s'anomenarà Associació Sal-i-Ou. Bestiari, Balls Tradicionals i Populars on estan agrupades diferents danses del municipi. El Ball de Bastons de Salou té un estil propi amb connexions als trets característics del Baix Penedès i compta amb una quinzena de balls propis. La colla es va crear el 2003 des de zero perquè no es van trobar referències que hi hagués hagut Ball de Bastons abans. L'acompanyament musical del Ball de Bastons és dues gralles i un timbal o flabiol i tamborí. El Ball de Bastons de Salou té dos vestuaris. El primer es compon per: camisa i pantaló blanc, espadenyes blaves, faldellí blau amb una sanefa groga, faixa blava, i mocador groc creuat a l'esquena formant un triangle. Els colors del vestuari són els colors de la vila de Salou amb el significat del sol i el mar. El segon es compon per set peces que formen la imatge tradicional del Ball de Bastons però amb un toc més innovador i més elegant. El vestuari combina els colors negre i blanc formant un grup de balladors amb complements negres i els altres blancs.

7.2.1.5. Annex 5 de la unitat didàctica

QUIZIZZ	NAME : _____
El Ball de Bastons	CLASS : _____
8 Questions	DATE : _____

- Què és una dansa?
 a) Una manifestació artística ballable que segueix un esquema coreogràfic i emmarcat dins una festivitat. b) Una manifestació artística ballable de caràcter popular i amb llibertat interpretativa.
 c) Qualsevol moviment que fas amb el cos

- El Ball de Bastons és
 a) Un joc b) Un ball
 c) Una dansa

- Com definiries el ball de bastons amb les teves paraules?

- Quantes persones fan falta tradicionalment per ballar un ball de bastons?
 a) cinc b) Sis
 c) Deu d) Vuit

- Quina d'aquestes és una teoria de la qual es creu que ve el Ball de Bastons?
 a) Prové de les danses o ritus neolítics d'invocació a la fertilitat de la terra b) Prové del Ball de Pastorets
 c) Prové de les danses guerreres del món grecoroma. d) Prové d'un joc que feien a les escoles

6. La primera referència que hi ha escrita sobre el ball de bastons és?

a) El 1899 a Reus

b) El 1151 al casament de Ramon Berenguer IV i Peronella d'Aragó.

c) A Tarragona el 1633

d) El 1955 a Salou

7. En quin any es crea el Ball de Bastons de Salou?

a) 2015

b) 2003

c) 1566

d) 1976

8. Què ens pots explicar del Ball de Bastons de Salou?

7.2.1.6. Annex 6 de la unitat didàctica

Dalt del Pi

Ball de Bastons

Joan Macias Bonet

$\text{♩} = 120$ ♩

Instrument 1
Dalt del pi dalt del pi dalt del pi n'hi ha u-na bran-ca que surt ca-da de-ma-

Instrument 2

Bastons

7

I. 1
1. 2.
tí que surt ca-da de-ma - tí Dalt del tí jo vull a-ga-far_a-ques - ta bran-ca jo vull

I. 2

B.

13

I. 1
a - ga-far_a-quest bas - tó jo vull a - ga-far_a-ques-ta bran-ca per ba llar un ball de bas -

I. 2

B.

18

1. 2. D.S.

I. 1
tons jo vull tons Dalt del

I. 2

B.

7.2.1.7. Annex 7 de la unitat didàctica

Rúbrica d'avaluació - Sessió 3				
Indicadors	Expert (4 punts)	Avançat (3 punts)	Aprenent (2 punts)	Novell (1 punt)
a) Cançó i afinació	Interpretava correctament la lletra de la cançó, la sap afinar i pot picar la veu dels bastons sense cap dificultat.	Coneix tota la lletra i afina la major part de la cançó. Sovint s'emboïca si pica la veu dels bastons.	Interpretava en gran part la lletra de la melodia, però no acaba d'afinar del tot. No és capaç de reproduir la veu dels bastons mentre canta.	Encara no té assolit la lletra de la cançó i no afina prou. No és capaç de reproduir la veu dels bastons mentre canta.
b) Llenguatge musical	Pot llegir la partitura sense cap dificultat i sense variar el tempo. Entén tots els ritmes que se li presenten.	Llegeix la partitura correctament i sense variar el tempo la majoria de vegades. Entén els ritmes que se li presenten, però sovint té dubtes.	Llegeix la partitura amb dificultats, no acaba d'aguantar el tempo. Li costa reconèixer gran part dels ritmes que se li presenten.	Té moltes dificultats per poder seguir la partitura i aguantar el tempo. No reconeix els ritmes.
c) Interpretació instrumental i coordinació amb el grup	Interpretava correctament les parts de la cançó que se li ha establert, tot seguint el tempo adequadament. Té clares totes les entrades de la cançó, quan ha de tocar i quan ha d'escoltar a la resta d'alumnat.	Interpretava la part de la cançó que se li ha assignat, però sovint no acaba de mantenir el tempo (s'avança o tarda massa). La majoria de vegades entra correctament quan ha de tocar i escolta a la resta d'alumnat.	Interpretava amb dificultats fragments curts que se li han assignat de la cançó. S'avança o s'endarrerix en les entrades i fa variar el tempo als companys. No té assolides les entrades i sovint es perd, intenta escoltar a la resta d'alumnat.	Té moltes dificultats per interpretar la cançó en un tempo lent. No és capaç d'escoltar a la resta d'alumnat.
d) Cohesió grupal	Respecta les propostes de millora de tot l'alumnat. Practica les normes de convivència establertes. Mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.	Respecta la majoria de les propostes de millora de l'alumnat. Practica les normes de convivència establertes. Sovint mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.	Sovint respecta les propostes de millora de l'alumnat. Li costa seguir les normes de convivència. A vegades mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.	Té moltes dificultats per respectar les propostes de millora de l'alumnat. No és capaç de seguir les normes. No mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.

7.2.1.8. Annex 8 de la unitat didàctica

<https://drive.google.com/file/d/1d0eGrc7-ibCNg9Mk0u1-beWxjDKXXXKHY/view?usp=sharing>

7.2.1.9. Annex 9 de la unitat didàctica

Explicació gràfica del ball

Passos:

Bastó dret:

Bastó esquerre:

Bastó per sota d'un altre:

Picada en diagonal, uns piquen per dalt i uns altres per baix:

Picada al terra:

Rebatre: consecució de tres picades, primer amb el ballador del davant, després a la parella del costat i per últim al davant.

Picada mig dalt mig baix: primer es pica al mig, després amb el bastó dret mirant cap a la dreta amb el ballador de davant, el tercer cop tornem a picar al mig i per últim amb el bastó esquerre mirant cap a la dreta piquem amb el mateix ballador.

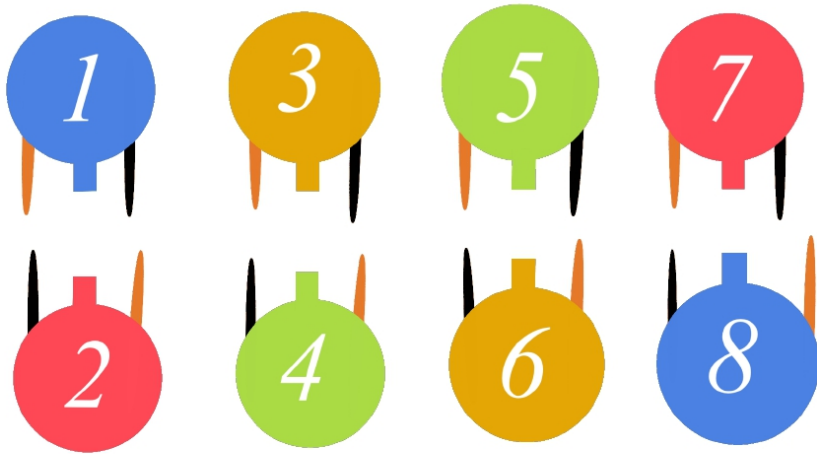

Picada mig baix mig sota-cama: primer es pica al mig, després amb el bastó esquerre mirant cap a la dreta amb el ballador de davant, el tercer cop tornem a picar al mig i per últim amb el bastó dret piquem per sota de la cama esquerra amb el mateix ballador.

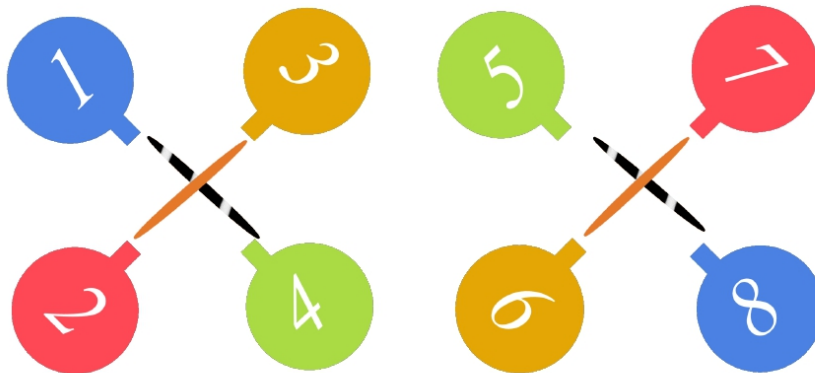

Primera part:

Posició inicial:

Primera picada:

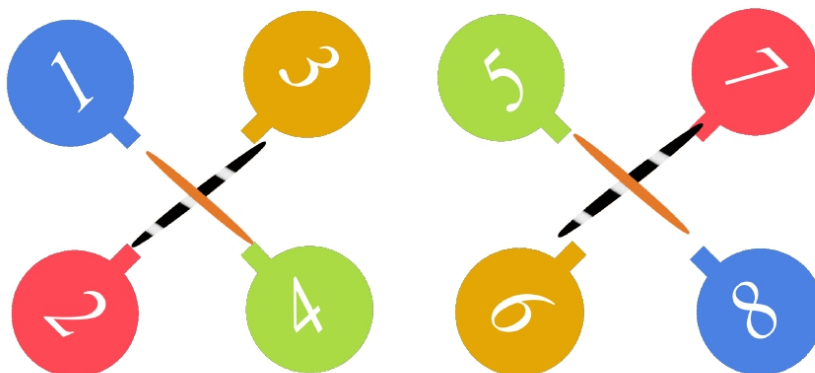
$\text{♩} = 120$

Veu

Dalt del pi

Bastons

Segona picada:

$\text{♩} = 120$

Veu

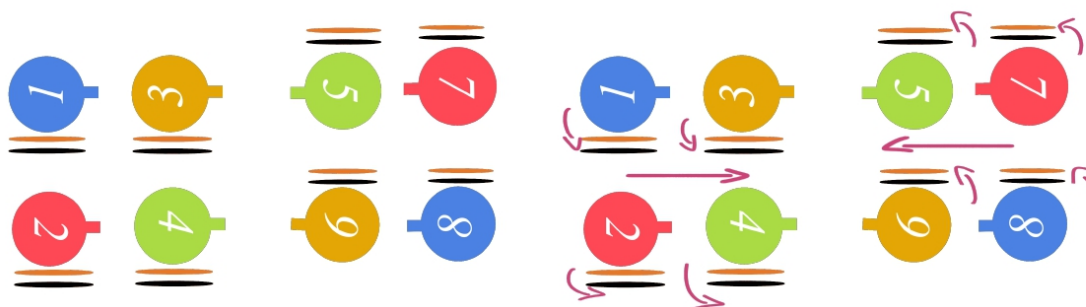
dalt del pi

Bastons

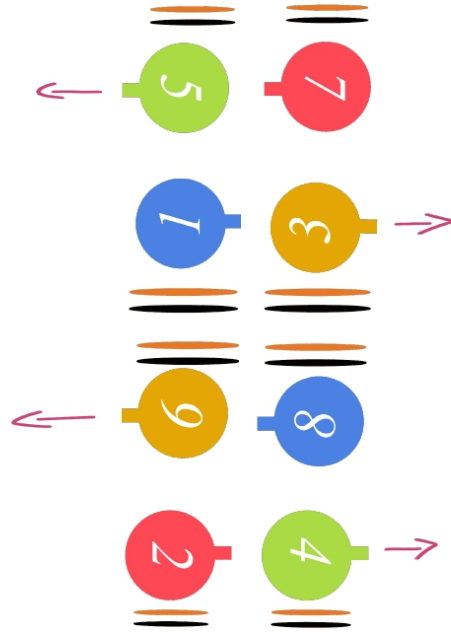
The musical notation shows the second picada in 2/4 time. The tempo is marked as quarter note = 120. The vocal line (Veu) is in G major and contains the lyrics 'dalt del pi'. The drum line (Bastons) shows the rhythmic pattern for the crossed sticks, with a dotted quarter note followed by an eighth note for each of the four strokes.

Tercera picada: Consta de tres picades en moviment.

- 1r moviment

- 2n moviment

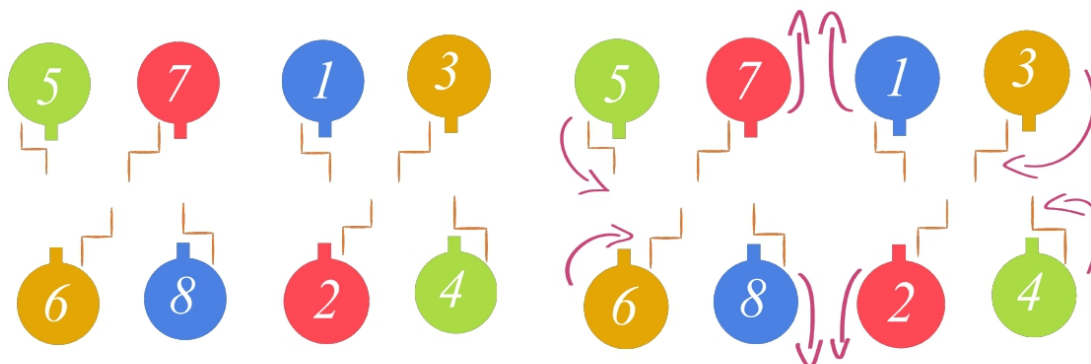
- 3r moviment

Veu

 Bastons

Quarta picada amb moviment

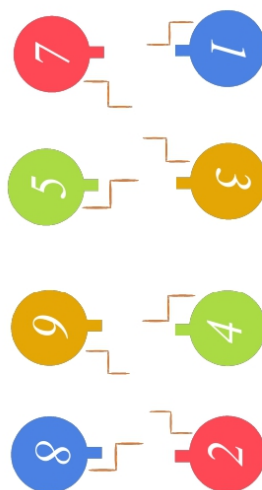

Veu

 que surt ca - da de - ma - ti

Bastons

Cinquena picada

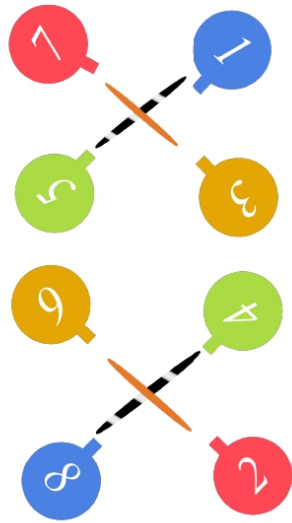
Veu

 que surt ca - da de - ma - ti

Bastons

Repetició de la primera part:

Primera picada

♩ = 120

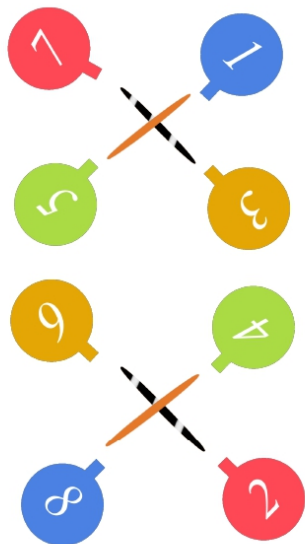
Veu

Dalt del pi

Bastons

The musical notation for the first picada is in 2/4 time with a tempo of 120. The vocal line (Veu) is in the key of D major and consists of a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter rest. The drum line (Bastons) consists of a quarter rest, a quarter note G4, and a quarter rest.

Segona picada

♩ = 120

Veu

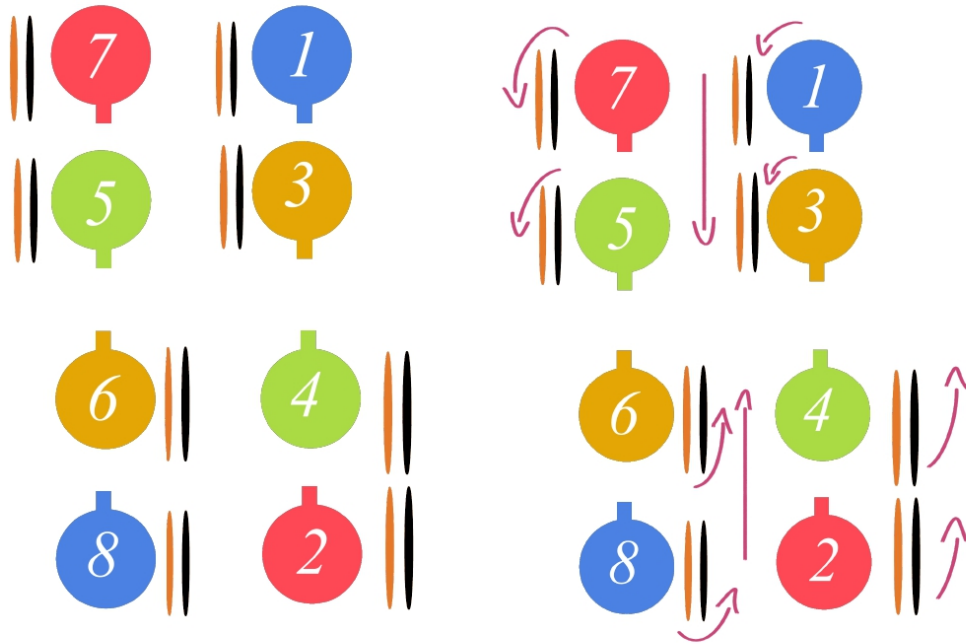
dalt del pi

Bastons

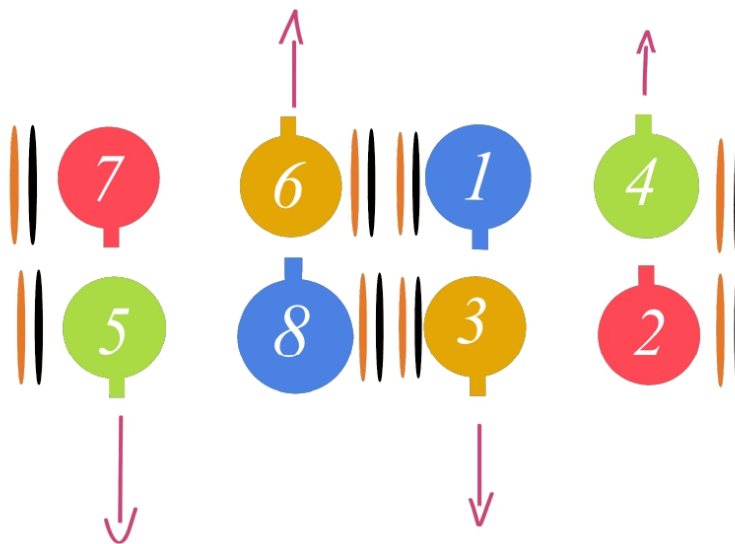
The musical notation for the second picada is in 2/4 time with a tempo of 120. The vocal line (Veu) is in the key of D major and consists of a quarter rest, a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter rest. The drum line (Bastons) consists of a quarter rest, a quarter note G4, and a quarter rest.

Tercera picada: Consta de tres picades en moviment.

- 1r moviment

- 2n moviment

- 3r moviment

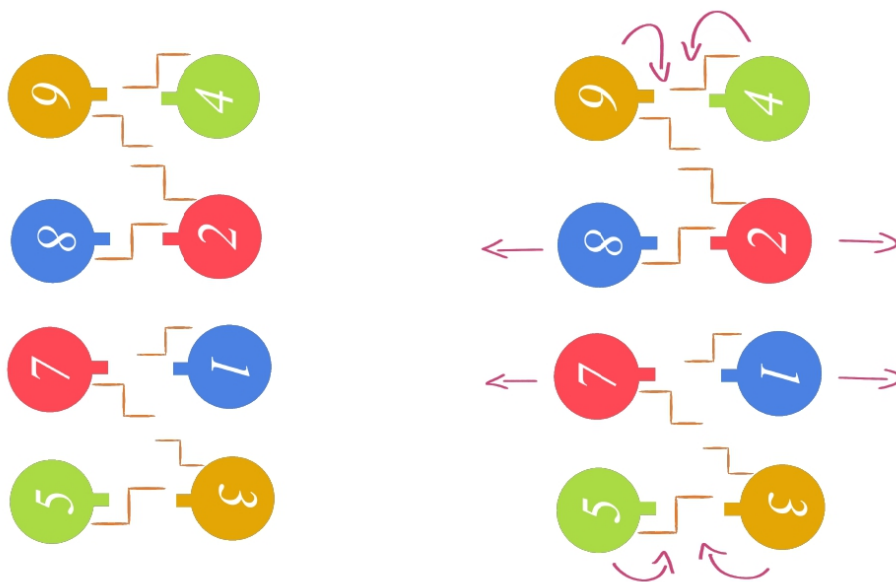

Veü

dalt del pi n'hi ha u - na bran - ca

Bastons

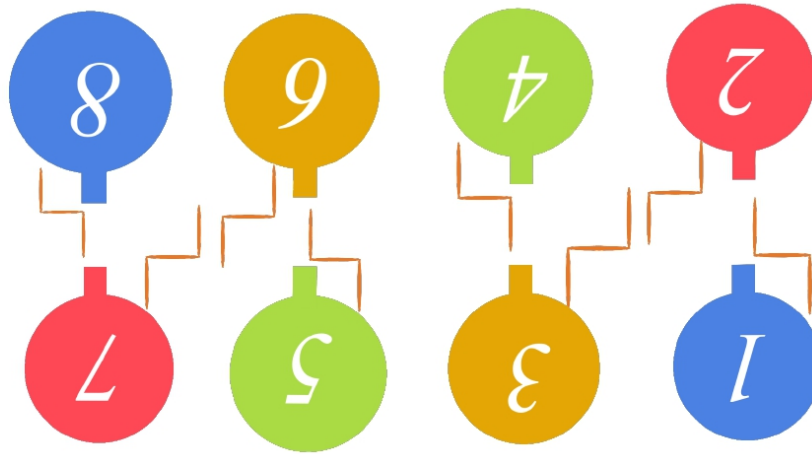
Quarta picada amb moviment

Veu

 Bastons

Cinquena picada

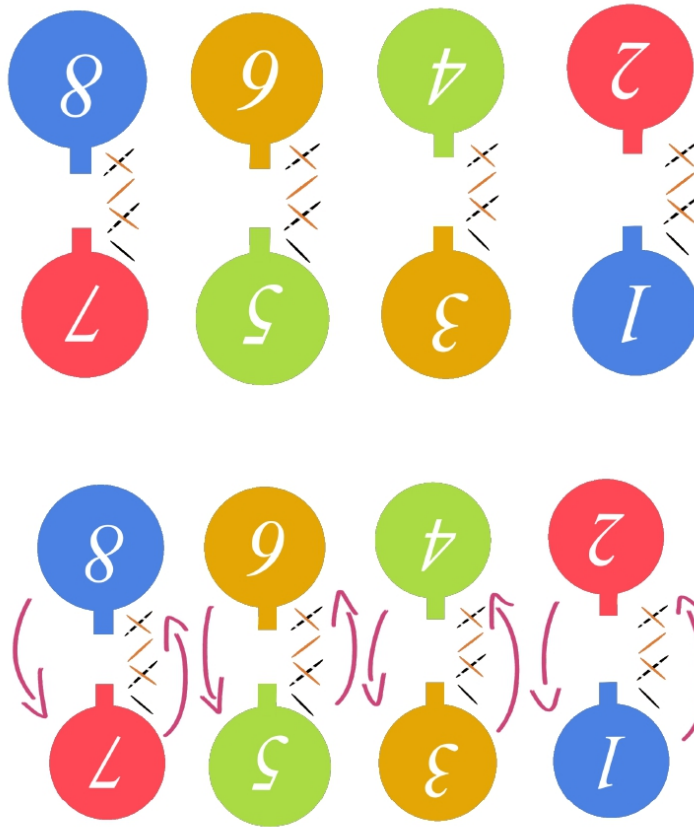

Veu

 Bastons

Segona part:

Primera picada en moviment

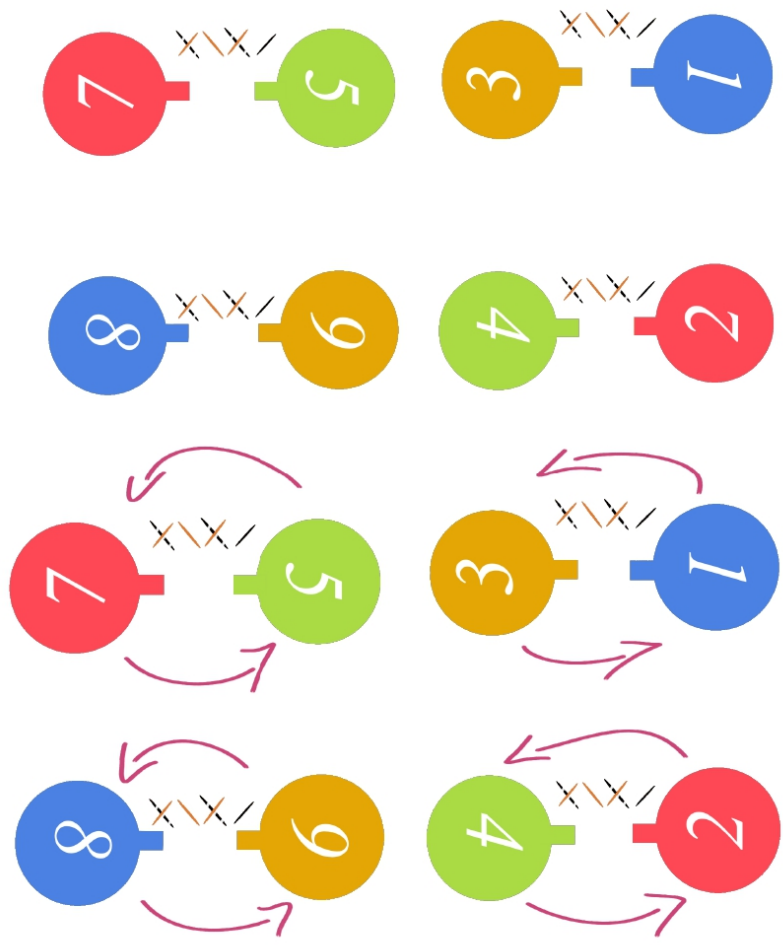

Veü

jo vull a - ga - far a - ques - ta bran - ca

Bastons

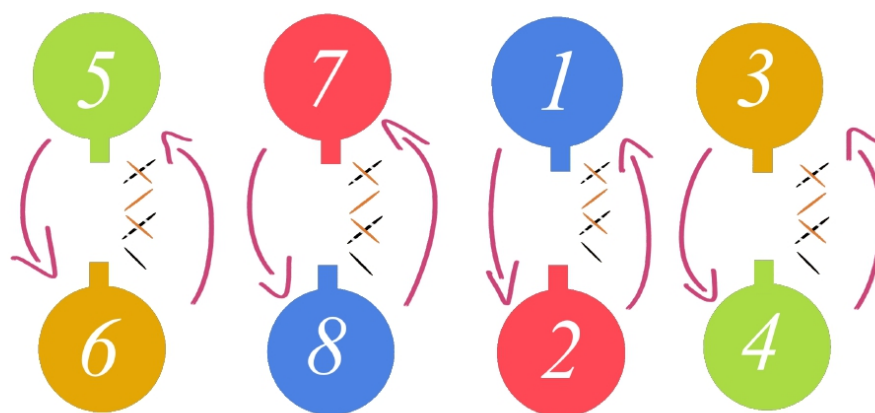
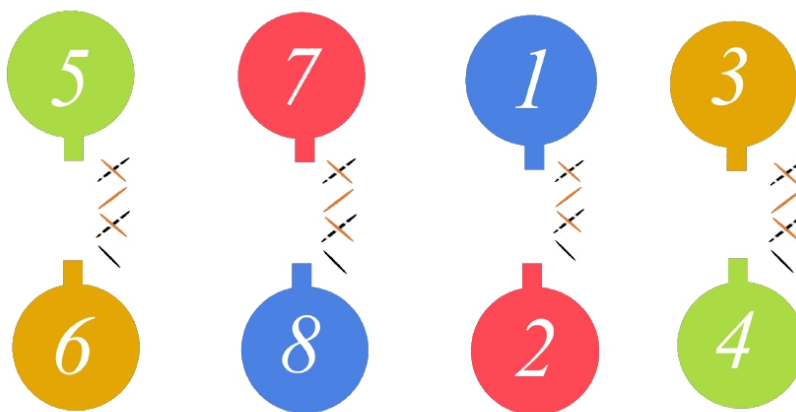
Segona picada en moviment

Veu

 Bastons

Tercera picada en moviment

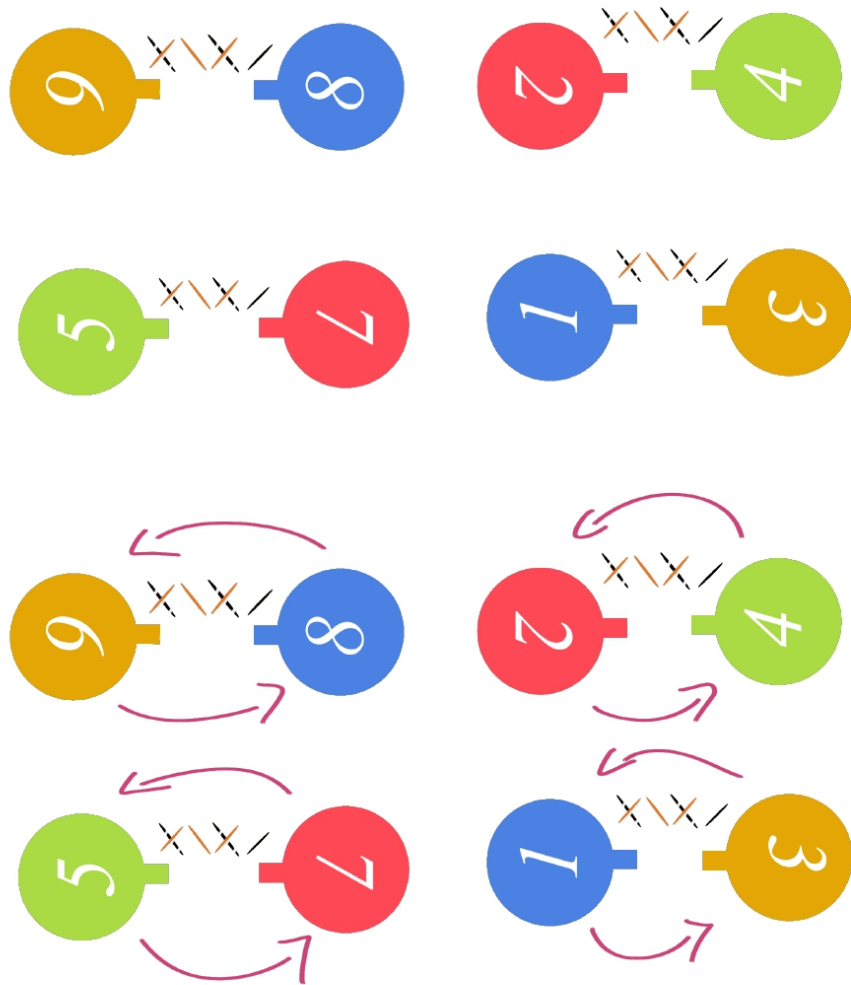

Veu

 jo vull a - ga - far a - ques - ta bran - ca

Bastons

Quarta picada en moviment

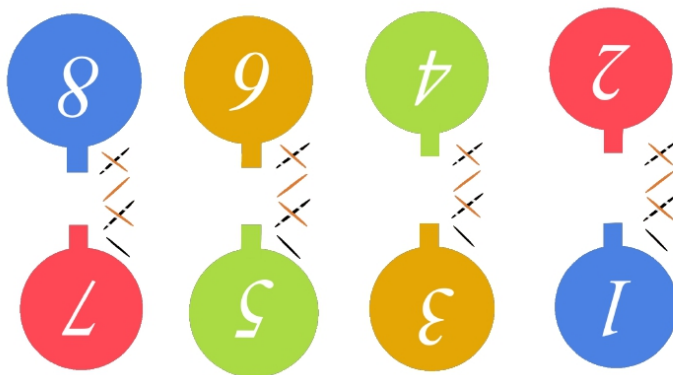

Veu

per ba - llar un ball de bas - tons

Bastons

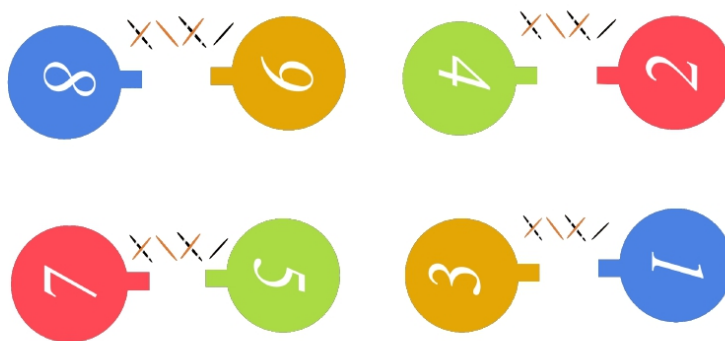
Cinquena picada

Veu

 Bastons

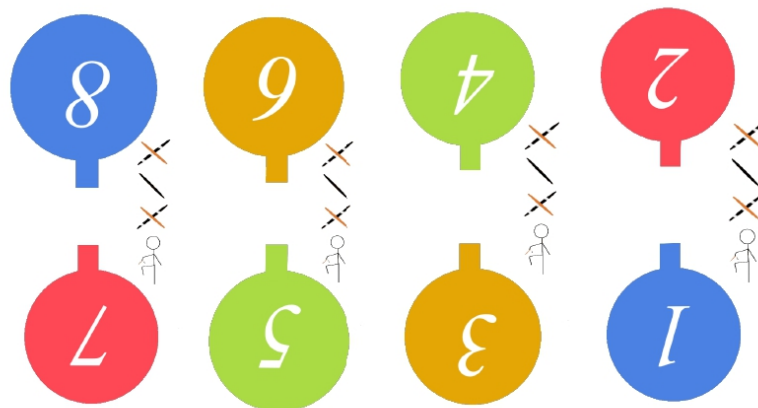
Sisena picada

Veu

 Bastons

Setena picada

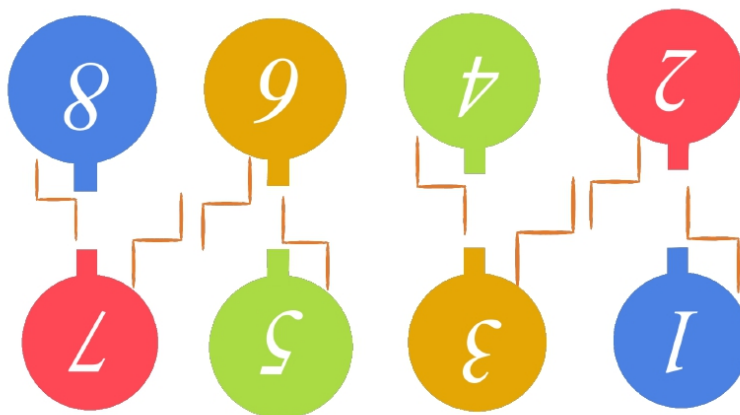

Veu

 jo vull a - ga - far a - ques - ta bran - ca

Bastons

Vuitena picada

Veu

 per ba - llar un ball de bas - tons

Bastons

7.2.1.10. Annex 10 de la unitat didàctica

Acompanyaments musicals

Encara que qualsevol instrument podria acompanyar un ball de bastons, tradicionalment ha estat el flabiol i la gralla els predominants. Tot i que el violí també va tenir molta importància, però la gralla va anant guanyant terreny aquest instrument per la seva potència i la necessitat del ball a què s'escoltés la música. Altres instruments que podem trobar són: l'acordió, les flautes dolces, el sac de gemecs, la dolçaina, i altres instruments amb poca presència dins de les colles.

Com ja hem comentat, els més utilitzats actualment són:

La Gralla és un instrument de la família de vent-fusta de lengüeta doble i té forma cònica, fa uns 35 centímetres de llargada on hi ha nou forats: sis a la part superior i un a la part inferior que s'utilitzen per fer les diferents notes; els dos restants es troben a la campana que serveixen per a l'afinació de la nota més greu. Aquest instrument s'ha utilitzat històricament a la Catalunya Nova per als balls de bastons. Antigament era usual trobar un sol graller per als balls de bastons, però actualment la tendència va cap al grup de grallers.

El Flabiol és un instrument de la família de vent-fusta i fa uns de vint o vint-i-cinc centímetres de llargada. El so s'hi produeix en migpartint-se en el bisell l'aire que hi envia el músic. L'interior és cilíndric, amb l'extrem inferior del tub obert. La digitació es fa, generalment, amb una sola mà, normalment la mà esquerra i la mà dreta es reserva per a la percussió, ja que es diu que és la mà més àgil.

Les famílies bastoneres

Encara que hi ha famílies bastoneres per tota Catalunya, ens centrarem a les famílies de les comarques de Tarragona. Dins de les comarques, tindriem quatre famílies ben diferenciades, encara que podria ser que haguessin existit de més..

4. **Família de la Conca de Barberà**, aquesta destaca per la seva picada anomenada clos que es tracta d'una consecució de tres cops que es donen per rematar els dos darrers compassos al final d'una frase musical, per fer-lo divideixen els balladors entre dreTERS i esquerrers de depenent dels moviments que executen en el clos. Cambrils, està inclosa dins d'aquesta encara que la seva comarca sigui el baix camp. Predomina el so dels aeròfons de bisell.

2. **Família de Tarragona**, aquesta solament afecta la capital per la seva peculiaritat i originalitat. Destaquen per la seva rapidesa en l'execució dels passos i moviments on cada vegada que piquen un cop correspon a una nota de la melodia.

3. **Família del Baix Camp i l'Alt Camp**, aquestes podríem dir que no tenen un estil ben característic, es basen a executar balls d'altres comarques o amb un estil semblant a altres comarques en el cas del baix camp i l'alt camp no tindrien un estil on se'ls pogués incloure en una altra família ni hi ha tanta presència del seu estil per considerar-los una família.

4. **Família del Baix Penedès**, aquesta agrupa diverses poblacions de diferents comarques i és on està adscrita la nostra població. Un dels trets més importants d'aquesta família és el moviment de les cames en l'execució del ball portant el ritme i fent un moviment similar a quan algú corre però de forma estàtica. També es caracteritza per les seves picades com el sota-cama i el rebatre que aquest fa la mateixa funció que a la conca, però s'executa diferent. Predomina el so de la gralla.

El vestuari

Començant pels peus, els balladors utilitzen l'espardenya envetada de diverses maneres i colors.

A l'espai que hi ha entre els turmells i sota els genolls, hi trobem els camalls amb picarols. Aquestes peces són generalment de tela i amb mides, colors i picarols variables que sonaran amb el moviment de les cames.

Hi ha diverses colles que porten cosida a la costura del camal una cinta de color coneguda com a **viu, viu o galó**, a l'estil de les que s'usaven en uniformes militars.

Una de les peces més característiques és el **faldellí, faldilla, faldilleta o faldilló** i el porten entre la cintura i els genolls. Les mides, les teles i els colors són variables. Un altre element comú de quasi tots els balls és la **faixa**, una peça de roba que serveix per protegir la part lumbar dels dansaires.

Els mocadors són també una peça de la majoria dels balls de bastons, hi ha diferents maneres de portar-los com lligats a sobre el pit, al cap, al coll o dos mocadors creuats al pit en forma d'aspa.

7.2.1.11. Annex 11 de la unitat didàctica

	NAME: _____
Ball de Bastons 2	CLASS: _____
8 Questions	DATE: _____

- El flabiol
 - a) És un instrument de la família de vent-fusta de llengüeta doble i té forma cònica, fa uns 35 centímetres de llargada on hi ha nou forats: sis a la part superior i un a la part inferior que s'utilitzen per fer les diferents notes; els dos restants es troben a la campana que serveixen per l'afinació de la nota més greu.
 - b) És un instrument de la família de vent-fusta i fa uns de vint o vint-i-cinc centímetres de llargada. El so s'hi produeix en migpartint-se en el bisell l'aire que hi envia el músic.
- Digues algun dels instruments més comuns que s'utilitzen en el Ball de Bastons

- Quina família bastonera es caracteritza per la seva rapidesa en l'execució dels passos i moviments on cada vegada que piquen un cop correspon a una nota de la melodia?
 - a) Família de la Conca de Barberà
 - b) Família del Baix Penedès
 - c) Família del Baix Camp i l'Alt Camp
 - d) Família de Tarragona
- Quina família bastonera es caracteritza per la seva picada anomenada clos per rematar els dos darrers compassos al final d'una frase musical i per fer-lo divideixen els balladors entre dreters i esquerrers?
 - a) Família de la Conca de Barberà
 - b) Família del Baix Camp i l'Alt Camp
 - c) Família de Tarragona
 - d) Família del Baix Penedès

5. Quina família bastonera es caracteritza pel moviment de les cames en l'execució del ball portant el ritme i fent un moviment similar a quan algú corre però de forma estàtica i per les seves picades com el sota-cama i el rebatre?

- a) Família del Baix Camp i l'Alt Camp b) Família del Baix Penedès
 c) Família de Tarragona d) Família de la Conca de Barberà

6. Quin calçat utilitzen els balladors en el Ball de Bastons?

- a) Botes b) Espardenyes
 c) Sabates d) Xancletes

7. Em podries dir una peça de roba que s'utilitzi al Ball de Bastons que no hagi sortit anteriorment?

8. Quina peça de roba serveix per protegir la part lumbar dels dansaires?

Rúbrica d'avaluació - Ball de Bastons

Indicadors	Expert (4 punts)	Avançat (3 punts)	Aprent (2 punts)	Novell (1 punt)
a) Dansa	Identifica correctament l'estructura, les evolucions i els tipus de picades que es fan durant la dansa.	Coneix l'estructura i les evolucions del ball i la majoria de les picades que es fan durant la dansa.	Coneix en gran part l'estructura i les evolucions del ball, però li costa saber-se la majoria de picades que es fan en l'execució de la dansa.	Li costa identificar l'estructura i les evolucions de la dansa i no té clares les picades.
b) Coordinació motriu	Coordina tots els moviments correctament, té en compte tots els tipus de picades i els realitza perfectament. És capaç de saltar seguint el ritme de la música i executar totes les evolucions de la dansa.	Coordina gran part dels moviments de la dansa, té en compte els diferents tipus de picades. És capaç de saltar seguint el ritme de la música encara que no durant totes les evolucions de la dansa.	Li costa coordinar els moviments i els diferents tipus de picades. Sovint li costa saltar al ritme de la música durant l'execució de la dansa.	Té dificultats en coordinar els diferents moviments i picades. No arriba a saltar durant l'execució de la dansa.
c) Coordinació amb la música	Coordina la dansa amb la música correctament, fent cada picada a on li pertoca. Sense avançar-se ni endarrerir-se durant les evolucions d'aquesta.	Coordina la dansa amb la música correctament, fent cada picada a on li pertoca. A vegades s'avança o s'endarrerix durant les diferents evolucions.	Li costa coordinar la dansa amb la música, a vegades fa alguna picada on no pertoca. Sovint va a destemps.	Té dificultats per coordinar la dansa amb la música, fa diverses picades quan no pertoqueu. Va a destemps.
d) Interpretació vocal	Coneix la lletra de la cançó i la sap reproduir correctament mentre balla la dansa.	Coneix la lletra de la cançó i s'esforça per intentar reproduir-la durant l'execució de la dansa.	Coneix en gran part la lletra de la cançó, però li costa cantar-la durant la dansa.	Té dificultats per saber-se la lletra de la cançó i interpretar-la quan balla.
e) Cohesió grupal	Respecta les propostes de millora de tot l'alumnat. Practica les normes de convivència establertes. Mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.	Respecta la majoria de les propostes de millora de l'alumnat. Practica les normes de convivència establertes. Sovint mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.	Sovint respecta les propostes de millora de l'alumnat. Li costa seguir les normes de convivència. A vegades mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.	Té moltes dificultats per respectar les propostes de millora de l'alumnat. No és capaç de seguir les normes. No mostra interès a millorar i esforçar-se davant de les dificultats.

7.2.1.12. Annex 12 de la unitat didàctica